९६२०

म. ग्रं. सं. ठाणें

विषय काव्य

सं. नं ११६२.

REFBK-0001807

REFBK-0001807

REFBK-0001807

REFBK-0001807

श्रीशंकर प्रसन्न.

सचित्र

प्रेमळ भजन सुधा.

भाग. १।२।३।४

संग्राहक व प्रकाशक

माधव रघुनाथ क्षीरसागर

क्षीरसागर कंपनीचे मालक.

या पुस्तकाचे सर्व हक्क प्रकाशकानें कायद्याप्रमाणे
ताब्यांत ठेविले आहेत.

इ. सन १९२०

किंमत १२ आणे.

प्रकाशकः—माधव रघुनाथ क्षीरसागर
भायखळा हेन्सरोड चाळ नं. २१४
मुद्रकः—अनंत आत्माराम मोरमकर
श्रीलक्ष्मी नारायण छापखाना, ४०२, ठाकुरद्वार, मुंबई. नं. २

प्रस्तावना.

संकेतें अथवा हास्य करून ।
भलत्या मिषें घडो शिवस्मरण ।
न कळतां परीसीं लोह जाण ।
झगटतां सुवर्ण करि कीं ॥
नकळतां प्राशिलें अमृत ।
तरि अमर करी कीं यथार्थ ।
औषध नेणतां भक्षित ।
तरी रोग हरण करि कीं ॥

श्रीधर.

आमच्या हिंदुधर्माइतका सर्व संग्राहक धर्म दुसरा नाहीं. एखाद्या महापंडितापासून तों अत्यंत दुराचारी श्वपचापर्यंत सर्व लोकांस त्यांच्या त्यांच्या अधिकाराप्रमाणें परमार्थ संपादनाचे अनेक मार्ग आमच्या धर्मानें आंखून दिलेले असल्यामुळें माझा उद्धार कसा होईल, माझ्या मनास चिरशांति सुखाचा लाभ कोणत्या उपायानें होईल. ही विवंचना करून निराश होण्याचें कोणत्याही हिंदुधर्मीय व्यक्तीस बिलकूल कारण नाहीं. व्यास-याज्ञवल्क्यांसारखे

महर्षि आणि वाल्मीकी—अजामिळासारखे पातकी यांचा उद्धार हिंदुधर्मानें सारख्याच औदार्यानें केला आहे; ज्ञानेश्वर, एकनाथ, रामदास हे ब्राह्मण; नामदेव, तुकाराम, गोरा कुंभार, सांवता माळी, सेना न्हावी हे शुद्र आणि चोखा मेळा, रोहिदास चांभार हे अतिशूद्र या सर्वांस एकाच मालिकेंत ओवून, ही अत्यंत सुगंधि संतकुसुममाला भगवंताच्या चरणकमलावर हिंदुधर्मानें विशेषत: महाराष्ट्रांतील भक्तिपंथानेंच अत्यंत प्रेमपूर्वक वाहिली आहे; आणि भगवंतासही ही माला वनमालेप्रमाणेंच अत्यंत प्रिय झाली आहे. असा हा भक्तिपंथ—हा भागवत धर्म—म्हणजे महाराष्ट्रीय साधुसंतांनीं आपल्या वंशजांस देऊन ठेवलेली एक मोठी अमोलिक ठेव आहे.

समर्थाचिया सेवका वक्र पाहे ।
असा सर्व भूमंडळीं कोण आहे ? ॥
जयाची लिला वर्णिती लोक तीन्ही ।
नुपेक्षी कदा रामदासाभिमानी ॥

अशा प्रकारच्या धीरगंभीर शब्दांनीं संसार तापत्रयानें

तापलेल्या जीवास धीर देणारा जगांत दुसरा कोणता धर्म आहे?

कांहीं पडतां जड भारी, दासें आठवावा हरी ॥
मग तो होऊं नेदी शीण । आड घाली सुदर्शन ॥

अशा स्वानुभवाच्या उद्गारांनीं, खचून गेलेल्या जीवात्म्याच्या अंगांत नवजीवनाचा संचार करविण्याचें सामर्थ्य 'भागवतधर्माशिवाय' जगांतल्या दुसऱ्या कोणत्याधर्मांत आहे? परमार्थाभिमुख मनुष्यांस मनःशुद्धीइतकी दुसरी कोणतीही गोष्ट आवश्यक आहे. आणि मनःशुद्धि होण्यास सगुण हरिभजनासारखें दुसरें सुलभ साधन नाहीं. वामन पंडितांनीं म्हटलें आहे.—

गावोनियां मधुरहें हरिनाम नाचा ।
पाहों मग भ्रम कसा हरिना मनाचा ॥

पंडितांनींही आपल्या अनुभवाची गोष्ट सांगितली आहे; आणि तिचें प्रत्यंतर अगदीं सुलभतेनें कोणासहीं सहज पाहतां येईल. मनुष्याच्या भवतापतप्त अंतःकरणास सभोंवतालच्या परिस्थितीची विस्मृति पाडून त्यांस घटकाभर

निर्भेळ ब्रह्मानंदाचा लाभ करून देणाऱ्या या हरिगुण गायनाचा जेवढा प्रसार होईल आणि त्या विषयांवर जेवढीं पुस्तकें होतील, तेवढीं माझ्यामतें थोडींच आहेत. माझे मित्र प्रसिद्ध ग्रंथप्रकाशक रा. **माधवराव रघुनाथ क्षीरसागर** यांनीं अशा तऱ्हेचें **'प्रेमळ-भजन-सुधा'** नामक एक सुंदर सचित्र पुस्तक नुकतेंच प्रसिद्ध केलें आहे, त्याच्या प्रस्तावनेंदाखल हे दोन शब्द मीं लिहिले आहेत. एरवीं हरिनाम महात्म्य वर्णन करण्यास मजसारख्या पामराची बिलकुल गरज नाहीं. रा. क्षीरसागर यांनीं प्रस्तुत पुस्तकांत निरनिराळ्या हिंदी व मराठी कवींचीं सुमारें ३००निवडक पद्यें दिलीं असून त्यांचा निवड फार चांगली झाली आहे. पुस्तकाचा कागद हल्लींच्या महागाईच्या दिवसांतही चांगला जाड वापरला असून चित्रेंही सुंदर आहेत. गुणज्ञ लोक रा. क्षीरसागर यांच्या या प्रयत्नाचे योग्य चीज करतील अशी मला खात्री वाटते.

ज. र. आजगांवकर.

मुंबई तारीख २८।५।२०

प्रकाशकाचे दोन शब्द.

चागल्या वाङ्मयाचा महाराष्ट्रसमाजांत प्रसार करणें हेंच आमच्या उद्योगाचें ध्येय असल्यामुळें पूर्वीं आम्हीं श्री हरिभजनामृत भाग १।२।३ छापवून प्रसिद्ध केले असून, आज प्रेमळ भजनसुधा हें पुस्तक भाविक सज्जनांचे सेवेस सादर करीत आहोंत. या पुस्तकाचे चार भाग एकत्र असून भाग १ यांत प्रेमळ व अत्यंत निवडक अशीं मराठी पदें दिलीं आहेत. भाग २ यांत उत्तम अभंग आहेत. भाग ३ यांत हिंदुस्थानीं भाषेंतील निवडक पदें दिलीं असून भाग ४ यांत प्रातः स्मरण भुपाळ्या आर्त्या दिल्या आहेत. सदरहू पुस्तकाची प्रस्तावना रा. रा. ज. र. आजगांवकर यांनी आमचे विनंतीस मान देऊन लिहून दिली याजबद्दल त्यांचे आभारी आहोंत. भयंकर महागाई असून पुस्तकास कागद जाड गुळगुळीत वापरला आहे शिवाय देव व संत यांचीं आठ सुंदर चित्रेंहि पुस्तकांत दिलीं आहेत. पुस्तकाचे मानानें बारा आणे किंमत योग्य आहे असें वाचकाचे ध्यानीं येऊन सदरहू पुस्तकास भरपूर लोकाश्रय मिळेल अशी आशा आहे.

प्रकाशक,

श्री विठ्ठल.

॥ श्रीशंकर प्रसन्न ॥

१८०७

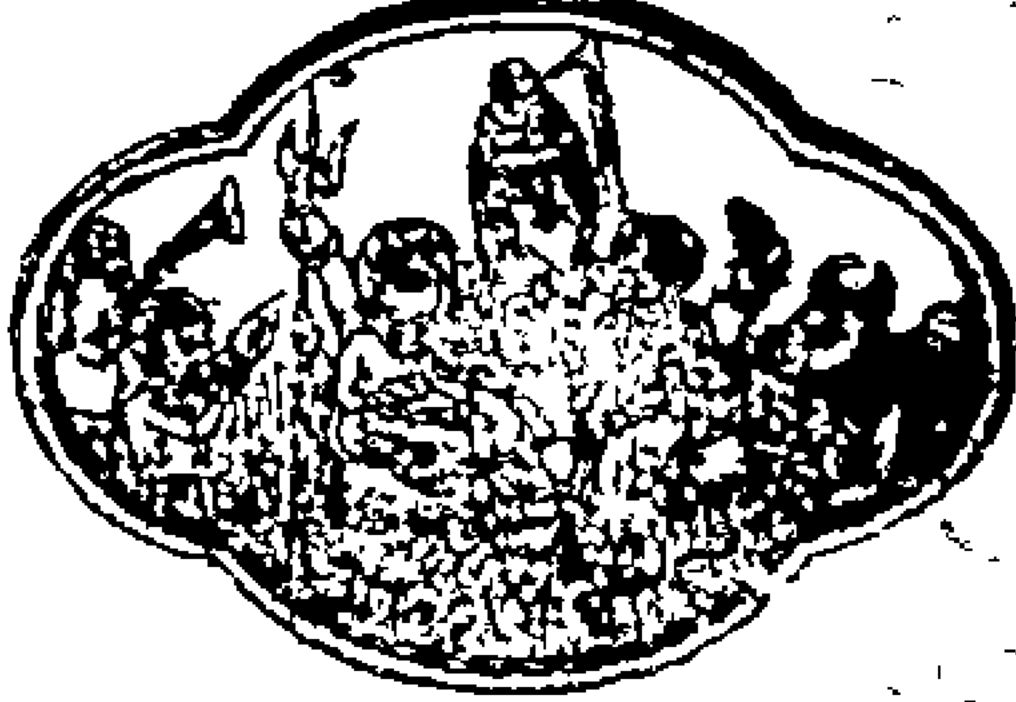

प्रेमळ भजनसुधा.

भाग १।२।३।४

पद.

भज भज भवजलधिमाजि। मनुजा शिवाला ॥ धृ० ॥ धरिशिल दृढ चरणकमल । घडिभरि तरि करुनि विमल। तरिच सकल पाप शमल। त्यज रे भवाला ॥ १ ॥ सांडुनियां विषयवमन। झडकरि करिं षडरिदमन। पुजि मन हें करुनि सुमन। गिरिजाधवाला ॥ २ ॥ सावध हो करिमि काय। शंकर गुरु बापमाय चिंतुनि कविराय पाय। हृदयीं निवाला ॥ ३ ॥

पद.

कां रे अनाथबंधु येवढें कां केलें निर्वाण । किती अंत पाहशील माझा कंठिं राहिला प्राण ॥ ध्रु० ॥ ब्रह्मादि वंदिती पाय तूं त्रैलोक्याचा धनी । तुझा मी ह्मणवितों मजसी चिंतेची कांचणी ॥ १ ॥ सुवर्णाची लंका नेउनि दिधली शरणागता । जगदीश जगन्नायका तुझी कलिकाळावर सत्ता ॥ २ ॥ कामधेनु कल्पतरु क्षीरसागर तुजपाशीं । वीतभर पोटासाठीं तोंड वासूं कवणासी ॥ ३ ॥ मुक्तीच्या माहेरा ऋद्धिसिद्धि तुझ्या दासी । क्षीरार्णवा रंक झालों मरतों उपवासी ॥ ४ ॥

पद.

भक्तीं आकळिला । दयाघन भक्तीं आकळिला ॥ ध्रु० ॥ पार्थरथीं सारथ्य करी जो । निजपद दे बळिला ॥ १ ॥ प्रल्हादास्तव प्रकटुनि स्तंभीं । दानव निर्दळिला ॥ २ ॥ रुक्मिणिनें एक्या तुलसिदलानें । गिरिधर प्रभु तुळिला ॥ ३ ॥

पद.

कां हो तुह्मी निर्मळ हरिगुण गाना ? । नाचत आनंदरूपें पंढरिसि जा ना ? ॥ धृ० ॥ काय गणि-केचा याती अधिकार मोठा । पापी अजामिळ तोही नलासे वैकुंठा ॥ १ ॥ ऐसे मार्गे नेणों किती जाले अपरंपार ॥ पंचमहादोषी ज्यांच्या पापा नाहीं पार ॥ २ ॥ पुत्राचिया लोभें नष्ट ह्मणे नारायण ॥ कोण हें कर्तव्य तुका ह्मणे त्याचें पुण्य ॥ ३ ॥

पद.

मसिं बोलूं नको गोविंदा मला आला तुझा राग ॥धृ०॥ गौळियाचे घरीं तूं जासी । घट अवघे फोडुनि खासी । पदरासि धरिसि कशाला ॥ १ ॥ तुह्मी संगत खोटी । आह्मा धाडिसी गाईच्या पाठीं। यशवदेसि जाऊनि सांगरे ॥ २ ॥ पेंद्या सुदामाची जोडी । बलीभद्र त्याचा गडी । एका जनार्दनी । धरूं लाग धरूं लाग ॥ ३ ॥

पद.

हरिहर गुरुराज भजा यमपुरिभय वारा ॥धृ०॥ प्रेमें हरिध्यान धरुनि नारायण बोला । संग त्यजुनि सगुण भजनि रंगढंग डोला ॥ १ ॥ विषय दुःखरूप सकळ तुच्छ भोग त्यागा । सद्गुरुपदकमल नमुनि अचळ दान मागा ॥ २ ॥ दारुण भय घोर पंथि थोर दुःख झालें । करुनि जड कर्म करुनि जन्मुनि बहु गेले ॥ ३ ॥ कर्म सांग घडे ऐसें पुण्य गांठिं जोडा । नारायण परधाम सद्गुरुपद जोडा ॥ ४ ॥

पद.

कसा तारिल पंढरिराव ? ॥ धृ० ॥ भाव धरीना भक्ति करीना । उगाच हरि मज पाव ॥ १ ॥ माता पित्यासी लाथा मारी । मेल्यावरि करि काव ॥ २ ॥ थर थर कांपे शक्ती हरल्या । ह्मणे देवा आतां धांव ॥ ३ ॥ विठ्ठलनामा सद्गुरुचरणीं । दिधला अभय दाव ॥ ४ ॥

पद.

सगणगुण माया । आलि कोल्हाटिण खेळाया ॥ धृ० ॥ प्रपंचाच्या रोविला वेळू । महाशून्यांत मांडिला खेळू । ब्रह्माविष्णु जियेचे बाळू । चला जाउं पहाया ॥ आलि० ॥ १ ॥ आला निर्गुणाचा कोल्हाटी । सोहं शब्द ढोलकें पिटी । उघडुनि चैतन्याची ताटी । चला जाउं पहाया ॥ आलि० ॥ ॥ २ ॥ त्रिकुट श्रीहाट गोल्हाट । वरी साधिलें औटपिट । भ्रमरगुंफेचा शेवट । चला जाउं पहाया ॥ आलि० ॥३॥ खोल्हाटिण बैसलिये डोळां । जाणे गुरुपुत्र आगळा । नरहरि बोधाचिया लीला । चला जाउं पहाया ॥ आलि० ॥ ४ ॥

पद.

सखया रामा विश्रांती तुझिये नामीं । ह्मणवुनि मजला ने त्वरें निजसुखधामीं ॥ ध्रु० ॥ अगणित सुकृतें नरदेहा झाली भेटी । पशु सुत जाया धन धामीं प्रीति मोठी । माझीं माझीं ह्मणुनियां धरिलीं

पोटीं । यांच्या संगें भोगिल्या दुःखकोटी ॥ १ ॥ सोडुनि स्वहिता धांवलों दिशा दाही । शववत झालों मागुता कौतुक पाहीं । परि खळजन हे नेदिती कवडी तेही । परि हे आशापापिणी लाजत नाहीं ॥ २ ॥ जंववरि दृढता तंववरि या तनुची प्रीति । जर्जर झाल्या निंदक हे अवघे होती । यांचीं दुःखें तुजला मी सांगू किती । ह्मणुनि येतो श्रीधर काकूळती ॥ ३ ॥

पद.

धांव रे धांव आतां । दीनवत्सला रामा । संसारसंगें दोषी । नित्य गुंतलों कामा ॥ ध्रु० ॥ तारुण्य अभिमान । देहीं भरला ताठा ॥ वैभव संपत्तीचा । अंगीं फुटला फांटा ॥ १ ॥ विषय सेवितां हें । वय वेंचलें माझें ॥ स्वहित आठवेना । ध्यान चुकलें तुझें ॥ २ ॥ विषय मोकलोनी । शरण तुज मी आलों ॥ एका जनार्दनीं ॥ दास मी तुझा झालों ॥ ३ ॥

पद.

निजवदनीं हरिनाम वसावें । म लगे त्यासी स्नानांत बसावें ॥ ध्रु० ॥ कोण मी कैंचा कोठुनि आलों । हें गुज श्रीगुरुलागिं पुसावें ॥ या पुनर्भवीं नाम निरूपम । ध्यान सगुण हृदयांत ठसावें ॥ २ ॥ अयरामा त्यज प्रभुच्या कीर्तनीं जाउनि प्रेमरसांत घुसावें ॥ ३ ॥

पद.

उलट उलट मावारा प्राण्या गोते फिर खासी । भरला पुर मायेचा लोंढा वाहुनियां जाशी ॥ ध्रु०॥ भवनदीचें पाणी सखया मोठें ओढीतें । भल्या भल्या पोहणारां उचलुन खालीं पाडितें ॥ १ ॥ या अविद्येचा पूर वेगिं ओसरेना । कल्पनासुसरी इची मिठी सुटेना ॥ २ ॥ क्षणभंगुर संसार याचा भरंवसा नाहीं । दुर्लभ नरतनु गेल्या मग तूं पड-शील पस्ताई ॥ ३ ॥ ह्मणे मुक्ताबाई याच्या अंत-रिची खूण । धरिं सद्गुरुचे पाय तुजला नेतिल उतरून ॥ ४ ॥

पद.

मन रामीं रंगलें अवघें मनचि राम झालें। सबाह्य अभ्यंतरीं अवघें रामरूप कोंदलें ॥ ध्रु० ॥ आत्मया रामाचें ध्यान लागलें मज कैसें । क्रियाकर्म धर्म अवघें तेणेंचि प्रकाशे । सत्यमिथ्या प्रकृती पुरुष रामचि अवघा भासे ॥ १ ॥ चित्तचि हरपलें अवघें चैतन्य जाहलें । देखतां देखतां अवघें विश्व मावळलें । पाहतां पाहतेपणा हरिला सर्वस्वें ठकविलें ॥ २ ॥ भक्तिज्ञान वैराग्यलाभ आत्मस्थिती । निर्धारितां नकळे रामरूपीं जडली प्रीति। एका जनार्दनीं अवघा रामचि आदिअंतीं ॥ ३ ॥

पद.

सांगड बांधा रे भक्तीची । रघुनाथनामाची ॥ ध्रु० ॥ संसारसागर सागर । भरला जातो पूर ॥ १ ॥ लाटा उसळती विषयांच्या । बहुत प्रपंचाच्या॥ २ ॥ नरहरि बोधला बोधिला । हरिनामीं रंगला ॥ ३ ॥

पद.

रामकृष्ण नरहरी विठोबा रामकृष्ण नरहरी । कधिं रे कधिं रे कधिं रे डोळा दाविशील पंढरी ॥ धृ० ॥ प्रपंच पसरे कसा विठोबा प्रपंच पसरे कसा । वनीं वागुरें पसरि पारधी पिसे चिलकडे तसा । ह्मणती कोणि न बसा विठोबा ह्मणती कोणि न बसा । कुटुंब परिवाराचे साठीं कुजनीं पसरीं पसा ॥ वाहलों मीं भवपुरीं । विठोबा वाहलों मीं भवपुरीं कधिं रे० ॥ १ ॥ भवाब्धि बुडवी मला विठोबा भवाब्धि बुडवी मला । तुजवांचुनियां तारक न दिसे धांव लौकरी चला । काळमगर पातला । काळ मगर पातला विठोबा उडि घालुनि ओढितसे मजला बहुतचि दिसतो भला । पडुनि राहिलों घरीं विठोबा पडुनि राहिलों घरीं । कधिं रे० ॥ २ ॥ माधव आत्मा खरा विठोबा माधव आत्मा खरा । मी तों पतित पातकी आहें वरि वरि दिसतों बरा । दिसे स्वहित

तें करा विठोबा दिसे स्वहित तें करा। पतितपावन ब्रीदावळि हें संतत हृदयीं धरा। वाहलों मी अवसरीं विठोबा वाहलों मी अवसरीं। कधिं रे ॥ २ ॥

पद.

तूं माझा यजमान ॥ रामा ॥ ध्रु० ॥ जननीजठरीं रक्षियलें मज। पोसुनि पंचप्राण ॥ १ ॥ बाहेर निघतां मातेचे स्तनीं। पय केलें निर्माण ॥ २ ॥ ऐसें असतां या पोटाची। कां करूं चिंता जाण ॥ ३ ॥ मध्वमुनीश्वर स्वामि रमापति। धरिं माझा अभिमान ॥ ४ ॥

पद.

कृपाघना तुज कां न ये करुणा। शुकसनकादिक वंदिति चरणा ॥ ध्रु० ॥ उत्कंठा मनिं पाय पहाया। लागलि निशिदिनिं जगदाभरणा ॥ १ ॥ अंतरिंचा तूं जाणसि आशय। पूर्ण करिसि कधिं अघसंहरणा ॥ २ ॥ ध्यान भजन मी कांहिंच नेणें। दास म्हणवितों पतितोद्धरणा ॥ ३ ॥

पद.

तुजविण कोण दया करणार ? ॥ धृ० ॥ श्रीजगदीश हरे सुखसिंधो । म्हणतां अघ हरणार ॥ १ ॥ चिंताडोहीं बुडतां तेथें । येउनि कर धरणार ॥ २ ॥ त्यागुं नको मज निजयश राखीं । विश्वातें भरणार ॥ ३ ॥ राजारामीं लीन प्रासादिक । वचनां अनुसरणार ॥ ४ ॥

पद.

ये धांवत कृष्णाबाई । ग माझे आई ॥ धृ० ॥ कौरवपंक्तित । चालें मी वाढीत । कंचुकि फिटली । करूं कायी ग ॥ १ ॥ एक ह्मणे वाढि भात । दुजा मागे पय घृत । किती ह्मणती पात्रीं । पोळी नाहीं ग ॥ २ ॥ स्मरतां मनीं गरुडध्वज । द्रौपदी भाम्मे चतर्भुज । माणिकप्रभुनें बिरडें बांधिलें पाहीं ग ॥ ३ ॥

पद.

कृपाळू रघुवीरें। खादलीं भिलटी-बोरें। उच्छिष्ट आदरें। अंगिकारी रे ॥ ध्रु० ॥ वैभवीं नाहीं चाड। देवातें भावचि गोड। पुरवितो कोड। अनन्याचें रे ॥ १ ॥ दुर्लभ ब्रह्मादिकांशीं। सुलभ वानरांसीं। काय तयांपाशीं। भावेंवीण रे ॥ २ ॥ रामी रामदास ह्मणे। देव हा दयाळूपणें। उठवितो रणें। वानरांचीं रे ॥ ३ ॥

पद.

लटकि अविद्या माया रे। लटकि द्वैतभ्रांति रे। लटिका जीव शिव भाव स्वर्ग नरकप्राप्ति रे ॥ १ ॥ संचित क्रियामाण रे। लटिकें झालें ज्ञान रे। लटिकें प्रारब्ध मजला। सद्गुरुची आण रे ॥ २ ॥ लटिके वर्णाश्रम रे। लटिकें क्रिया कर्म रे। अवघें लटिकें झालें केशव पाहतां परब्रह्म रे ॥ ३ ॥

पद.

चिंत वा रघुवीर ॥ प्राण्या० ॥ ध्रु० ॥ नासिक त्रिंबक रूप मनोहर । पावन गंगातीर ॥ प्राण्या० ॥ १ ॥ पंचवटीमधें पर्णकुटी करिं । सेवुनि राहें नीर ॥ प्राण्या० ॥२॥ मधुर हरीच्या नामाविरहित । न रुचे साकर क्षीर ॥ प्राण्या० ॥ ३ ॥ मध्वमुनीश्वर ह्मणतो येथें । चित्त करावें स्थीर ॥ प्राण्या० ॥ ४ ॥

पद.

स्वस्थ बसावें । हरि ठेविल तैसें रहावें ॥ध्रु०॥ कोणें दिवशीं भोजनासि पक्वान्नें । कोणें दिवशीं खाया मिळति न अन्नें । कोणें दिवशीं नवरंगी पिकलीं पानें । बहु विडे खावे ॥ हरि० ॥ १ ॥ कोणे दिवशीं दारू हवया उडती । कोणे दिवशीं तास मशाला झडती । कोणे दिवशीं दिव्यांत ना वत्ती । गडप निजावें॥ हरि० ॥ २ ॥ कोणे दिवशीं हौदा गज अंबारी । कोणे दिवशीं चळचळाट दरबारीं । कोणे दिवशीं पांयं निघाली स्वारी । निडकल

जावें ॥ हरि० ॥ ३ ॥ कोणे दिवशी शाल दुशाला महालीं । कोणे दिवशीं शेज नवी पलंगों । कोणे दिवशीं बाज मोडकी खालीं । स्वस्थ निजावें । हरि० ॥ ४ ॥ कोणे दिवशीं माळबुक्याची गर्दी । कोणे दिवशीं भजन प्रेमानंदीं । कोणे दिवशीं आपआपणां छंदीं ॥ तुकयानें गावें ॥ हरि० ॥ ५ ॥

पद.

पतीत पावन नाम ऐकुनी आलों मी दारा । पतीत पावन न होसि ह्मणुनी जातों माघारा॥ध्रु०॥ सोडीं देवा! ब्रीद आतां न होसि अभिमानी । पतीत पावन नाम तुजला ठेवियलें कोणीं ॥ १ ॥ घेसी तेव्हां देशी ऐसा असशी उदार । काय देवा! रोधूं तुमचें कृपणाचें द्वार ॥ २ ॥ उच्छिष्टाचें शीत देवा न टाकिसी बाहेरी । कोणीं दिधली भगवंत तुजला भूषणाची थोरी! ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे वा तुमचें नलगे मज कांहीं । प्रेम असोद्या हृदयीं तुमचें आठवीन पाईं ॥ ४ ॥.

पद.

राधे तुझा रंग पाहुनी कृष्ण दंग झाला ॥ध्रु०॥ वेणी फणी करुनी चांग । काजळ कुंकु ल्याली भांग । अंगामध्यें चोळी तंग । दावि हरिला गोरा रंग ॥ १ ॥ राधे तुझा संग झोक । कृष्ण पाहुनि लावि नोक । जरी पातळाचा झोक । पदर सावरिला ॥ २ ॥ मथुरेची गौळण थाट । शिरी गोरसाचा माठ । चढून यमुनेचा घाट । पावली हरिला ॥ ३ ॥ मथुरेची गौळण वेडी । चालतांना डोळे मोडी । गोपाळनाथ भक्तगडी । चरणीं ठाव दिला ॥ ४ ॥

पद.

पुरे नाम संसृति तराया कशासि जपतप फार रे ॥ ध्रु० ॥ रा म्हणतां पापक्षय होउनि मकारासि उच्चार रे ॥ १ ॥ उफराट्या उच्चारें झाला वाल्मिकिचा उद्धार रे ॥ २ ॥ श्वपचादिक हे वदतां होती रामरूप निर्धार रे ॥ ३ ॥

पद.

केला राम धणी राम धणी । अघटित ज्याची करणी ॥ धृ० ॥ रामीं रतली वाणी । आतां सुखास काय वाणी ॥ १ ॥ रामावांचुनि कांहीं । आणिक साधन उरलें नाहीं ॥ २ ॥ कोकिळ प्रभुसी ध्यातां । आलें सहजीं निजपद हातां ॥ ३ ॥

पद.

भूक मोठी मज लागली देवा भोजन देईं ॥ याचक मी तुझे द्वारींचा वेगीं प्रसन्न होईं ॥ धृ० ॥ सहज-स्थितीची गुळवणी स्वानंदाचा मांडा ॥ वैराग्याची कढी पातळ नामीं शाका उदंडा ॥ १ ॥ भक्तीच्या शेवया मोकळ्या ज्ञानदुग्ध हें फार ॥ घृत भक्तीची शर्करा वडा उपमा थोर ॥ २ ॥ तुर्या तुरीचें वरण सोऽहंबोधाचा भात ॥ गोड पुरणपोळी उन्मनीं नित्य जेविती संत ॥ ३ ॥ जेणें तृप्त होसी तूं बरा जेथें सुख ना त्रास ॥ गोसाविनंदन जेविला घेतो प्रेमाचा ग्रास ॥ ४ ॥

श्रीसमर्थ रामदास महाराज.

पद

सिताराम सिताराम भजरे मना ॥ भजरे मना वा भजरे मना ॥ पांडुरंग० ॥ अमोलिक जातें वय आतां तरी धरि सोय ॥ असा काय मानव देह येईल पुन्हा ॥ पांडुरंग० ॥ विषयाचें सुख ह्राड ॥ येथें आहे बहु गोड ॥ पुढें आहे अत्रवड यमयातना ॥ पांडुरंग० ॥ रात्रंदिन करिसि मजा ॥ कव्हां येईल यमराजा ॥ घेउनि जाईल प्राण तुझा ॥ निजसदना ॥ पांडुरंग० ॥ तुका ह्मणे एक करा ॥ हरिचरण दृढ धरा ॥ चुकेल चौऱ्याशींचा फेरा ॥ तुझिया प्राणा ॥ पांडुरंग० ॥

पद

आज म्यां ब्रह्म पाहिलें ॥ अगणित सुरगण वर्णिति ज्यासी ॥ कटिकर नटसम चरण विटेवर उभे राहिलें ॥ आज म्यां ब्रह्म० ॥ ध्रु० ॥ एकनाथाच्या भक्तीसाठीं ॥ धांवत आला तो जगजेठी ॥ खांदी कावड आवड मोठी ॥ पाणी वाहिलें ॥

हरिनें पाणी० ॥ आज० ॥ १ ॥ चोख्यासंगें ढोरें ओढितां ॥ शिणला नाहीं तो तत्वतां ॥ जनीसंगें दळितां कांडितां ॥ गाणें गाइलें ॥ हरीनें गाणें० ॥ आज म्यां ब्रह्म० ॥ २ ॥ सांवता माळ्याची भाजी विकिसी॥कबिराचेतशेले विणीसीं ॥ गोरियाचें बाळ रक्षीसी ॥ चिखलीं तुडविलें ॥ जरी तें चिखली ॥ आज० ॥ ३ ॥ दामाजीची रसीद भरली कान्हपात्रा ती उद्धरली ॥ अमृतराय म्हणे ऐसी माऊली ॥ संकट वारिलें ॥ आज० ॥ ४ ॥

पद

आनंदाचा कंद हरि हा देवकी नंदन पाहिला ॥ भक्तासाठीं। देऊन कर कटिं। भीमानिकटीं राहिला । कंसभयानें वसुदेवानें । नंद यशोदे वाहिला ॥ यज्ञ याग जप तपासी न भुले ध्यान धारणेंना कळे॥ निश्चय साचा परि तुकयाचा। भक्तिगुणासीं मोहिला ॥ आनंदाचा कंद० ॥

पद

घ्या मुकुंद मुरारी गोविंद ॥ आनंदकंद घ्या हा छंद ॥ घ्या मुकुंद । घ्या मुरारी । घ्या गोविंद ॥ घ्या मुकुंद० ॥ धृ ॥ गोपवाळा करुनि गोळा मांडि काला सांवळा ॥ अंत नाहीं त्या सखाला होय सकलां आनंद ॥ घ्या० ॥ वाजवि कान्हा वाद्यें नाना गति तनाना व्रजललना ॥ हाल हंबरी फुगड्या टिपरी खेळती नारीनर वृन्द ॥ घ्या० ॥ रामभजन सबरस मिठाई सुधारसोंका सिंध ॥ कहे तुका आंर छंद छोरके भजो भाई गोविंद ॥ घ्या मुकुंद० ॥

पद—सुदामाचें

जाउनि सांगा श्रीहरीला एकदां भेट सुदामाला ॥ बालपणींचा मित्र माझा ॥ झाला द्वारकेचा राजा ॥ रुक्मिणी त्याची नीज भार्या ॥ इतक्या सहित तो राजा ॥ ह्मणुन मी प्रार्थितसे तुजला ॥ एकदां भेट सुदामाला ॥ जावुनि सांग श्रीसखयाला ॥ एकदं भेट सुदामाला ॥ १ ॥ नंदानें भव केला काला ॥

मिळेना अन्न त्या बाळाला ॥ आतां कोण रक्षी कुटुंबाला ॥ अजुन कां मरण येईना मजला ॥ एकदां भेट सुदामाला ॥ २ ॥ धांव पाव यादवराया ॥ चालतां शिणली माझी काया ॥ अझुनी कशी येईना तुला माया ॥ आतां मी जाउं कोण्या ठाया । रुक्मिणी बोले प्रेमाबाईला ॥ एकदां भेट सदामाला ॥ ३ ॥ जाउनी सांगा० ॥

पद.

धाव पाव सांवळे विठाबाई । कां मनिं धरिलि अढी। अनाथ मी अपराधी स्मरतों उतरा पैलथडी ॥ विठोबा कां मनीं ॥ ध्रु० ॥ एकनाथाघरिं पाणि वाहिलें गंगेच्या कावडी।कबिराचे ते शेले विणुनी त्यांची घालिसी घडी ॥ ॥ कांहो० ॥ ३ ॥ सांवतामाळ्याची भाजी खुडुनी त्याची बांधिसी जुडी। नरसी मेहेत्याची हुंडी पटवुनी त्याचा झालासी गडी ॥ कांहो० ॥ २ ॥ जनाबाईचीं लुगडीं धुतलीं चंद्रभागेच्या थडी । सजनकसाई मांस विकोतो

त्याची लाविसी धडी ॥ कांहो० ॥ ३ ॥ दामाजीपंताचे वेळीं झालां महार तांतडी । पायीं वाहणा हातीं काठी खांद्यावर घोंगडी ॥ कांहो० ॥ ४ ॥ चोखामेळ्याचे घरीं येउनी ओढिसि ढोर तांतडी । त्याची स्त्री बहु हांका मारी कोठ दिधली दडी ॥ कांहो० ॥ ५ ॥ गजेंद्राचा धांवा ऐकुनी वेगें घालिसी उडी । अर्जूनरथिं सारथ्य करुनी फेडि त्याची सांकडीं ॥ कांहो० ॥ ६ ॥

पद.

कैसी जाऊं मी वृन्दावना । मुरली वाजवीतो कान्हा ॥ ध्रु० ॥ कांसे पितांबर कस्तुरी टिळक । कुंडल शोभे काना ॥ १ ॥ काय करुं मी कवणा सांगूं । हरि नामाची सांगड आणा ॥ २ ॥ नंदाच्या हरिनें कवतुक केलें । अंतरीं जाणें खुणा ॥ ३ ॥ पैलतिरीं हरि वाजवी मुरली । नदी भरली यमुना ॥ ४ ॥ एका जनार्दनीं म्हणे मना । देवमनोगत न कळे कोणा ॥ ५ ॥

पद.

वारियानें कुंडल हाले । डोळे मोडित राधा चाले ॥ धृ० ॥ राधेला पाहुनि भुलले हरी । बैल दुहितो आपले घरीं ॥ १ ॥ फणस जंबीर कर्दळी दाटा । हातीं घेउनी नारंगी फाटा ॥ २ ॥ हरिला पाहुनि भुलली चित्ता । राधा घुसळी डेरा खडबडी रिता ॥ ३ ॥ मन मिळालसें मना । एका भुलला जनार्दना ॥ ४ ॥

पद.

भक्तांचीया काजासाठीं ॥ साधूंचीया प्रेमासाठीं ॥ सोडिली मीं लाज रे ॥ धृ० ॥ दुर्योधनसदनीं गेलों । विदुराच्या गृहा आलों ॥ आवडीनें कण्या प्यालों ॥ जोंधळ्याची पेज रे ॥ भक्तां० ॥ १ ॥ धुतां अर्जुनाचे घोडे ॥ सदा राहें मागें पुढें ॥ धर्मगृहीं काढीं उच्छिष्टें ॥ वांधुनीयां माज रे ॥ भक्तां० ॥ २ ॥ वेडीं गौळणींचीं पोरें ॥ त्यांचें ताक प्यालों बा रे ॥ खातां भिल्लिणीचीं बोरें ॥ उच्छिष्टाची चोज रे भक्तां० ॥ ३ ॥

पद.

हरि भज कसा करिल भव पार ॥ ध्रु० ॥ तन मन धन विषयावरि वळतें । भजनीं आळस फार ॥ १ ॥ स्वात्मबुद्धि विचारुनि पाहीं । कोणि न केला उपकार ॥ २ ॥ अमृत म्हणे तुम्ही भजा निरंतर । श्रीधर गुरुचे पाय ॥ ३ ॥

पद.

कांरे नाठविसी कमलनयन वासुदेव ॥ ध्रु० ॥ जपति जया संतसनक । सकळ जना जननिजनक ॥ कांरे० ॥ १ ॥ कलुष हरण विमल चरित । करुनि निजानंदभरित ॥ कांरे० ॥ २ ॥ विचरे आनंदतनय । हृदयिं धरुनि नंदतनय ॥ कांरे० ॥ ३ ॥

पद.

घडि घडि घडि चरण तुझे आठवतो रामा ॥ ध्रु० ॥ हीन दीन, आस तुझी पुर्णकाम आम्हां ॥ १ ॥ मात तात भ्रात नाथ तूंचि एक पाहीं ॥ २ ॥ केशव म्हणे करि दया शरण तुझे पायीं ॥ ३ ॥

पद.

स्मरतां नित्य हरी । मग ती माया काय करी ? ॥ ध्रु० ॥ श्रवणें नमनें अद्वय वचनें । पळतो काळ दुरी ॥ १ ॥ करुणाकर वरदायक हरि जो । ठेवित हात शिरीं ॥ २ ॥ तोचि निरंतर उद्धव चरणीं । अमृतपान करी ॥ ३ ॥

पद.

लागला चटका । हा प्रपंच अवघा लटका ॥ध्रु०॥ चटका लागला मिरेला । छळुनि विष दिधलें तिजला ॥ निर्भय होऊनियां मनाला । घेतला घुटका ॥ १ ॥ चटका लागला कबिराला । छळूं संत आले घराला । बायको विकून सावकाराला । मारिला फटका ॥ २ ॥ चटका लागला जनिला । सोडुन दिधलें गणगोताला । वेगळें होऊनि जन्ममरणाला । तोडिला तटका ॥ ३ ॥ चटका लागला विठ्ठलाला । शरण ब्रह्मानंददयाला । विसरुन पडे दिवा निशीला । लवपळ घटका ॥ ४ ॥

पद.

आह्मि काय कुणाचें खातों रे। तो राम आह्माला देतो रे ॥ ध्रु० ॥ बांधिले घुमट किल्याचे तट। तयाला फुटतो पिंपळवट। तेथें कोण लावितो मोट। वुडाला पाणि घालीतो ? ॥ १ ॥ खडक फोडितां सजिव रोडकी। पाहिली सर्वांनीं वेडकी। सिंधु नसतां तियेचे मुखीं। पाणी कोण घालीतो? ॥ २ ॥ पहारे पहा मातेचिये स्तनीं। चिंतितां रक्त मांस मलखाणी। तिथें विमल दुग्ध घालोनी। कोण पोसीतो ? ॥ ३ ॥ नसतां पाण्याचे बुडबुडे। सदासर्वदा गगन कोरडें। दास ह्मणे जीवन च्हंहं-कडे। पाडुनी सडे पीक उगवितो ॥ ४ ॥

पद.

पार्था सांगों काय रे, सुगम उपाय रे। भजनीं भरलें आत्मसुख, अनपाय रे ॥ धृ० ॥ देव मनोमय रे, मनहि चिन्मय रे। देव भक्त एक तथें, कैचा ध्याता ध्येय रे, ॥ १ ॥ भक्त जें जें भावी रे, देव

तें तें दावी रे । देव भक्त द्वैतवार्ता, कवणें वदावी रे ॥ २ ॥ पत्रपुष्प फळ रे, किंवा कंदमूळ रे । आवडी अर्पिती भक्ती, केवळहि जळ रे ॥ ३ ॥ भक्त मज दावी रे, अमृत्वें भावी रे । अमृताची गोडी मज, कैसी पां न व्हावी रे ॥ ४ ॥ भक्ताच्या आवडी रे, धनाच्या परवडी रे लक्ष्मीच्या वैभवा-हुनी, तेथें मज गोडी रे ॥ ५ ॥ निष्काम भजती रे, निजात्मप्रतीती रे । धांवें पूर्ण काम तो मी, तयांचे सांगतीं रे ॥ ६ ॥ सद्गुरू वामन रे, होउनी आपण रे । भक्ति निजसुख दावी, आदिनारायण रे ॥ ७ ॥

पद.

सांगड बांधा रे भक्तीची ॥ रघुनाथ नामाची ॥ ध्रु० ॥ संसारसागर सागर ॥ भरला जातो पूर ॥ १ ॥ प्रपंच भोंवरा भोंवरा ॥ फिरतसे गरगरा ॥ २ ॥ लाटा उसळती विषयाच्या ॥ बहुत प्रपंचाच्या ॥ ३ ॥ नरहरि बोधला बोधला ॥ हरिनामीं रंगला ॥ ४ ॥

पद.

सासुबाई करुं मी काई शिव्या कांहो देतां॥ध्रु०॥ घागर घेउनि पाणियासी जातां। कान्हा येतो धाइ धाई ॥ १ ॥ दहींदुध घेउनी मथुरेसी जातां। आडवितो ठायीं ठायीं ॥ २॥ मिरा कहे प्रभु गिरीधर नागर। अपराध माझा नाहीं नाहीं॥सासु० ॥३॥

पद.

तोंवरि निजसुख नाहींरे। ऐसें कळलें पाहीरे ॥ ध्रु० ॥ संतसमागम जोडेना। संशयमंडप मोडेना ॥ १ ॥ गुणमेघरजनी नासेना। बोधतमारी प्रकाशेना ॥ २ ॥ केशवस्वामी भेटेना। सबाह्यांतरीं दाटेना ॥ ३ ॥

पद.

पार्था ते तरले ते तरले। जे नामीं अनुसरले ॥ ध्रु० ॥ वैराग्यें गरगरले। जे चित्सुखांत कीं तरतरले ॥ १ ॥ शांतिसुखें आभारले। जैसें लवण जळीं कीं विरलें ॥ २ ॥ देवनाथीं मन मुरलें। स्वरूपब्रह्म दिठीं जग भरलें ॥ ३ ॥

पद (चाल—लव नच जया मुळी.)

घे गडे राधे । घे गडे कृष्ण । कडेवर घे गोजिरवाणा ॥धृ०॥ पाळण्यांत घालुनि हालवित बसतें याचा डोळा लागेना ॥ बागुलबावाचें भय दावितें त्याच्या बोला भेईना ॥ १ ॥ दहीं वाढिलें वांया गेलें ताटीं बैसुन जेविना ॥ राधे तुझा शब्द ऐकतां टवकारून पाहे कान्हा ॥ २ ॥ उंस केळें फणस नारळ खारिक खोबरें बदाम ॥ नानापरीचा मेवा देतें त्याच्याकडे हा पाहिना ॥ ३ ॥ श्रीरंगेला श्रीरंगेला तुकारामाच्या भक्तिला ॥ राधे तुझें भाग्य मोठें मनरंजन घे घे कान्हा ॥ ४ ॥

पद.

कसा मला टाकुन गेला राम ॥ कसा० ॥ धृ० ॥ या रामाविचुनि झालें मी वेडी ॥ रूप दिसे घनश्याम ॥ १ ॥ घरिंदारीं शेजेवरी पाहतें मी राम ॥ आठवत नाहीं काम ॥ २ ॥ एक जनार्दनीं पाहतें मी डोळां ॥ रूप दिसे घनश्याम ॥ ३ ॥

पद (चाल—रर्दू लाल)

रडतें माझें बाळ तान्हें समजावितां राहीना ॥ नानापरी समजावितें मागितलें खाया देतें थापटुनी निजवीतें हालवितें पाळणा ॥ सम० ॥ १ ॥ नानापरी करितसे छंद नेत्रांतुनि अश्रु वाहे बिंद ॥ त्याचा डोळा लागेना ॥ सम० ॥ २ ॥ टप धरुनिया दम ॥ सर्वांगीं आला घाम ॥ एका जनार्दनीं प्रेम । येथ्वदेसी मावेना ॥ सम० ॥ ३ ॥

पद.

राधे तुला पुसतो घोंगडीवाला ॥ ध्रु० ॥ मयुर पिच्छाची टोपी शिरावरी । करितो गोपाळ काला ॥ १ ॥ यमुनातटाकीं डाव मांडिला । खुणावितो गोपिकेला ॥ २ ॥ गोणाई म्हणे भिमातीरीं । पुंडलिकें उभा केला ॥ ३ ॥

पद.

बा तुझा चालता काळ । खायाला मिळती सकळ ॥ ध्रु० ॥ हे कोण बायकोचे मामे । घरांत

वागती रिकामे । साखर शाल्योदन रुजामे । भोजनभाऊ केवळ ॥ १ ॥ हे कोण वायकोचे साले । तुपावेगळा घांस न गिळे । तांदुळ रांधावे मोकळे । केलें वेंबीचें उखळ ॥ २ ॥ सासू मेहुण्या घरास येती । फराळाच्या पंक्ती बसती । नातें कोरकोरुनि काढिति । अवघा मायेचा गोंधळ ॥ ३ ॥ अमृतराय म्हणे रे मूर्खा । कितिभुललासि मायेच्या सुखा । अंतीं जाशिल एकटा नरका । भज सद्गुरु दयाळ ॥ ४ ॥

पद.

रसने न राघवाच्या थोडी यशांत गोडी ॥ध्रु०॥ निंदा स्तुती जनाच्या । वार्ता वधूधनाच्या । खोट्या व्यथा मनाच्या । कांहीं न यांत जोडी ॥१॥ साधूचिया सदा तें । सुख देतसे सदा तें । श्रवणीं सुधा मदातें । सोडोनि हात जोडी ॥ २ ॥ विनवी मयूर भावें । सखि हेंचि नित्य गावें । मजला द्रवोनि द्यावें । दुसरें न बंध तोडीं ॥ ३ ॥

पद.

कैसेंही कीर्तन करिता कल्याण बरवें आहे ॥ध्रु०॥ वाल्मीकि उफराट्या नामानें । पावन झाला वक्ता मानें । पतित पुत्राच्या अभिधानें । तरला संसार लवलाहें ॥ कै० ॥ १ ॥ शुका पढवितां पापिणी । केला परमात्मा तो ऋणी । चढली वैकुंठा कुंटिणी । केवढें कौतुक हें पाहे ॥ कैसें० ॥ २ ॥ शुद्ध बुद्धा नसतां ज्ञान । विताळ ईश्वर करितां गाण । तारक नामाचें महिमान । आनंदात्मज गुण लाहे ॥ कैसें० ॥ ३ ॥

पद.

देव करील दया । तयावरि देव करील दया ॥ध्रु०॥ स्वपर ह्मणुनि मति न धरी चराचरिं । निर्मळ भाव जया ॥ तया० ॥ १ ॥ रक्षक जो सकळां कमळापति । जाणुनि न धरि भया । तया० ॥ २ ॥ आनंदतनय ह्मणे हरिचे कीर्तनीं । काशिप्रयाग गया ॥ तया० ॥ ३ ॥

पद.

धांव विभो करुणाकर माधव । देव दयानिधे देवकीनंदन ॥ धृ० ॥ हे करुणाकर दीन जनोद्धर । हा भव दुस्तर यांतुनि उद्धर ॥ धांव० ॥ काममदादिक गांजिति हे अति । धांव रमापति सेवकहितकर ॥ धांव० ॥ जननमरणभयहरण करी त्वरें ॥ चरणिं शरण दृढ केशव किंकर ॥ धांव० ॥ १ ॥

पद.

मनुजवरा विषयकाम वाढवूं नको ॥धृ०॥ क्षणिकचि संसार सुखा सार ह्मणुनि गुंतलासि । भजनतंतु करुनि मना तोडवूं नको ॥ १ ॥ कामलोभ मोहबद्ध जाहलासि काय तरी । भावभक्ति धर्म कर्म बुडवूं नको ॥ २ ॥ सद्गुरुसी शरण रिघुन जनन मरण दूर करीं । निरंजनीं लाग भेद रूढवूं नको ॥ ३ ॥

श्री ज्ञानदेव महाराज.

॥ श्री विठ्ठलप्रसन्न ॥

प्रेमळ भजनसुधा.

भाग २ रा.

अभंग

रूप पाहतां लोचनीं ॥ सुख झालें वो साजणी ॥ १ ॥ तो हा विठ्ठल बरवा ॥ तो हा माधव बरवा ॥ २ ॥ बहुतां सुकृताची जोडी । ह्मणुनि विठ्ठलीं आवडी ॥ ३ ॥ सर्व सुखाचें आगर । बाप रखुमादेवीवर ॥ ४ ॥

अभंग

सुंदर तें ध्यान उभें विटेवरी । कर कटावरी ठेवूनियां ॥ १ ॥ तुळसीहार गळां कासे पीतांवर । आवडे निरंतर हेंचि ध्यान ॥ २ ॥ मकर कुंडलें तळपती श्रवणों । कंठीं कौस्तुभमणि विराजीत ॥ ३ ॥ तुका ह्मणे माझें हेंचि सर्व सुख । पाहीन श्रीमुख आवडीनें ॥ ४ ॥

अभंग

घेईं घेईं माझे वाचे । गोड नाम विठोबाचें ॥ १ ॥ डोळे तुह्मी घ्यारे सुख । पहा विठोबाचें मुख ॥ ध्रु० ॥ तुह्मी आईका रे कान । माझ्या विठोबाचे गुण ॥ २ ॥ मना तेथें धांव घेईं । राहीं विठोबाचे पायीं ॥ ३ ॥ तुका ह्मणे जीवा । नको सोडूं या केशवा ॥ ४ ॥

अभंग.

वचन ऐका कमळापती । मज रंकाची विनंती ॥ १ ॥ कर जोडितों कथेकाळीं । आपण असावें

जवळीं ॥ २ ॥ घेईं घेईं माझी भाक । जरि कां मागेन आणिक ॥ ३ ॥ तुकयाबंधु म्हणे देवा । शब्द इतुकाची राखावा ॥ ४ ॥

अभंग.

नको नको मना गुंतूं मायाजाळीं ॥ काळ आला जवळी ग्रासावया ॥ १ ॥ काळाची हे उडी पडेल बा जेव्हां ॥ सोडविना तेव्हां मायबाप ॥ २ ॥ सोडवीना बंधु पाठिची बहीण ॥ सेजेची कामीन आड राहे ॥ ३ ॥ सोडविना राजा देशींचा चौधरी ॥ आणिक सोयरीं भलीं भलीं ॥ ४ ॥ तुका म्हणे तूज सोडविना कोणी ॥ एका चक्रपाणीवांचुनियां ॥ ५ ॥

अभंग.

तूम्हीं संत मायबाप कृपावंत । काय मी पतीत किर्ती वानूं ॥१॥ अवतार तुम्हां धराया कारण । उद्धरावें जड जन जीवां ॥ ध्रु० ॥ वाढवाया सुख भक्तिभाव धर्म । कुळाचार नाम विठोबाचें ॥२॥

तुका ह्मणे गुण चंदनाचे अंगीं। तैसे तुम्ही जगीं संतजन ॥ ३ ॥

अभंग

जालें रामराज्य काय उणें आह्मांसी। धरणी धरी पीक गाइ वोळल्या म्हसी ॥ १ ॥ राम वेळोवेळां आह्मी गाऊं ओंवियें। दळितां कांडितां जेवितां गे बाइये ॥ २ ॥ स्वप्नींही दुःख कोणी न देखे डोळां। नामाच्या गजरें भय सुटलें काळा ॥ ३ ॥ तुका ह्मणे रामें सुख दिधलें आपलें। तया गर्भवासा येणेंजाणें खुंटलें ॥ ४ ॥

अभंग

तुझें रूप वेळोवेळां ॥ पडो माझ्या दोहीं डोळां ॥ १ ॥ रामनाम वदो वाणी ॥ हरिकथा पडो कानीं ॥ २ ॥ पायीं तीर्थयात्रा घडो ॥ देह संतां घरीं पडो ॥ ३ ॥ सर्व काळ देवपूजा ॥ नमन माझें गरुडध्वजा ॥ ४ ॥ अहो तुका म्हणे देवा ॥ घडो वैष्णवांची सेवा ॥ ५ ॥

अभंग.

काय या संतांचे मानूं उपकार । मज निरंतर जागवीती ॥ १ ॥ काय देवा यासी व्हावे उतराई । ठेवितां हा पायीं जीव थोडा ॥ २ ॥ सहज बोलणें हितउपदेश । करूनि सायास शिकवीती ॥ ३ ॥ तुका म्हणे वत्सु धेनुचिये चित्तीं । तैसे मज येती सांभाळीत ॥ ४ ॥

अभंग.

पंढरीचा वास चंद्रभागे स्नान । आणिक दर्शन विठोबाचें ॥ १ ॥ हेंचि मज घडो जन्म जन्मांतरीं । मागणें श्रीहरी नाहीं दुजें ॥२॥ मुखीं सदा नाम संतांचें दर्शन । जनीं जनार्दन ऐसा भाव ॥ ३ ॥ नामा म्हणे नित्य तुझे महाद्वारीं । कीर्तन गजरीं सप्रेमाचें ॥ ४ ॥

अभंग.

नाम गाऊं नाम ध्याऊं । नामें विठोबासी पाहूं ॥ १ ॥ आम्ही दैवाचे दैवाचे । दास पंढ-

रीरायाचे ॥ २ ॥ टाळ दिंडी घेउनि हातीं । केशवराज गाऊं प्रीती ॥ ३ ॥ नामा म्हणे लाखोली सदा ॥ अनंत नामें वाहं गोविंदा ॥ ४ ॥

अभंग

चला बाई पांडुरंग पाहूं वाळवंटीं । मांडियेला काला भोंवतीं गोपाळांची दाटी ॥ १ ॥ आनंदें कवळ देती एका मुखीं एक । न ह्मणती सान थोर अवघीं सकळीक ॥ २ ॥ हमामा हुंबरी पांवा वाजविती मोहरी । घेतलासे फेर माजी घालुनियां हरी ॥ ३ ॥ लुब्धल्या नारी नर अवघ्या पशुयाती । विसरलों देहभाव शंका नाहीं चित्तीं ॥ ४ ॥ पुष्पांचा वरुषाव जाली आरतियांची दाटी । तुळसी गुंफोनियां माळा घालिताती कंठीं ॥ ५ ॥ यादवांचा राणा गोपीमनोहर कान्हा । तुका ह्मणे सुख वाटे देखानिया मना ॥ ६ ॥

अभंग

गोविंद गोविंद मना लागलिया छंद ॥ १ ॥
मग गोविंद ते काया । भेद नाहीं देवा तया ॥ ध्रु० ॥
आनंदलें मन । प्रेमें पाझरती लोचन ॥ २ ॥
तुका ह्मणे आळी । जेवीं नुरेची वेगळी ॥ ३ ॥

अभंग

तुजविण वाणी आणिकांची थोरी । तरी माझी हरी जिव्हा झडो ॥ १ ॥ ॥ तुजविण चित्ता आवडे आणीक । तरी हा मस्तक भंगो माझा ॥ ध्रु० ॥ नेत्रीं आणिकांसी पाहीन आवडी । जातु तेचि घडी चांडाळ हे ॥ २ ॥ कथामृतपान न करिती श्रवण । काय प्रयोजन मग त्यांचें ॥ ३ ॥ तुका म्हणे काय वांचूनि कारण । तुज एक क्षण विसंबतां ॥ ४ ॥

अभंग.

देह जावो अथवा राहो । पांडुरंगीं दृढ भावो ॥ १ ॥ चरण न सोडीं सर्वथा । आण

तुझी पंढरिनाथा ॥ २ ॥ वदनीं तुझें मंगळ नाम । हृदयीं अखंडित प्रेम ॥ ३ ॥ नामा म्हणे केशवराजा । केला नेम चालवीं माझा ॥ ४ ॥

अभंग.

गोकुळींच्या सुखा । अंत पार नाहीं लेखा ॥ १ ॥ बाळकृष्ण नंदा घरीं । आनंदल्या नरनारी ॥ २ ॥ गुढिया तोरणें । करिती कथा गाती गाणें ॥ ३ ॥ तुका म्हणे छंदें । येणें वेधिलें गोविंदें ॥ ४ ॥

अभंग.

संसारताप तापलों मी देवा । करितां या सेवा कुटुंबाची ॥ १ ॥ म्हणऊनि तुझे आठविले पाये । ये वो माझे माये पांडुरंगे ॥ ध्रु० ॥ बहुता जन्मींचा झालों भारवाहीं । सुटीजे हें नाहीं वर्म ठावें ॥ २ ॥ वेढियेलों चोरी अंतर्बाह्यात्कारीं । कणव न करी कोणी माझी ॥ ३ ॥ बहु पांगविलों बहु नागविलों । बहु दिवस झालों

कासावीस ॥ ४ ॥ तुका म्हणे आतां धांव घाली वेगीं । ब्रीद तुझें जगीं दीननाथ ॥ ५ ॥

अभंग

किती तुला द्यावें काकुळती । काय तें संचितीं लिहिलें असे ॥ १ ॥ केली कांहीं सांडी माझी हृषीकेशी । आह्मी कोणापाशीं तोंड वासूं ॥ २ ॥ ब्रीदाचा तोडर गर्जे त्रिभुवनीं । तूंची एक धनी त्रैलोकींचा ॥ ३ ॥ समूळ घेतला पृथ्वीचा हा भार । माझाची जोजार काय तुला ॥ ४ ॥ नको पाहूं अंत पांडुरंग आई । नामा विठोपायीं मिठी घाली ॥ ५ ॥

अभंग

पतिव्रते जैसा भ्रतार प्रमाण । आह्मां नारायण तैशापरी ॥ १ ॥ सर्व भाव लोभ्या आवडे हें धन । आह्मां नारायण तैशापरी ॥ ध्रु० ॥ तुका ह्मणे एकविध झालें मन । विठ्ठलावांचून नेणें दुजें ॥ २ ॥

अभंग

येग येग विठाबाई । माझे पंढरीचे आई ॥१॥ भीमा आणि चंद्रभागा । तुझ्या चरणींच्या गंगा ॥ २ ॥ इतुक्यांसहित त्वां वा यावें । माझ्या रंगणीं नाचावें ॥ ३ ॥ माझा रंग तुझिया गुणीं । ह्मणे नामयाची जनी ॥ ४ ॥

अभंग.

तुज पाहतां सामोरी । दृष्टी न फिरे माघारी ॥ १ ॥ माझें चित्त तुझ्या पायां । मिठी पडली पंढरिराया ॥ ध्रु० ॥ नव्हे सारितां निराळें । लवण मेळवितां जळें ॥ २ ॥ तुका म्हणे वळी । जीव दिला पायातळीं ॥ ३ ॥

अभंग.

कांदा मुळा भाजी । अवघी विठाबाई माझी १ लसुण मिरची कोथिंबिरी । अवघा झाला माझा हरी ॥ २ ॥ मोटनाडा विहीर दोरी । अवघी

व्यापिली पंढरी ॥ ३ ॥ सावता म्हणे केला मळा । विठ्ठलपायीं गोंविला गळा ॥ ४ ॥

अभंग

पाहें प्रसादाची वाट । द्यावें धुवोनियां ताट ॥ १ ॥ शेष घेउनी जाईन । तुमचें झालिया भोजन ॥ २ ॥ झालों एकसवा । तूह्मां आडूनियां देवा ॥ ३ ॥ तुका ह्मणे चित्त । करुनि राहिलों निवांत ॥ ४ ॥

अभंग

आड केलें देवद्वार । व्यर्थ काय करकर ॥१॥ आतां चला जाऊं घरा । नका करूं उजगारा ॥२॥ देवा लागलीसे नीज । येथें उभ्या काय काज ॥३॥ राग येतो देवा । तुका ह्मणे नेघे सेवा ॥ ४ ॥

अभंग

माझे मज कळों येती अवगुण । काय करूं मन अनावर ॥ १ ॥ आतां आड उभा राहे

नारायणा । दयासिंधूपणा साच करीं ॥ २ ॥ वाचा वदे परी करणें कठीण । इंद्रियांआधीन झालों देवा ॥ ३ ॥ तुका ह्मणे जैसा तैसा तुझा दास । न धरीं उदास मायबापा ॥ ४ ॥

अभंग

हरीचिया दासा हरी दाही दिशा । भावें जैसा तैसा हरी एक ॥ १ ॥ हरी मुखीं गातां हरपली चिंता । त्या नाहीं मागुता जन्म घेणें ॥२॥ जन्म घेणें लागे वासनेच्या संगें । तेचि झाली अंगे हरीरूप ॥ ३ ॥ हरीपरू झालें जाणणें हरपलें । नेणणें तें गेलें हरिचे ठायीं ॥ ४ ॥ हरिरूप ध्यानीं हरिरूप मनीं । एका जनार्दनीं हरि बोला ॥ ५ ॥

अभंग

कन्या सासुऱ्यासी जाये ॥ मागें परतोनी पाहे ॥ १ ॥ ऐसें झालें माझ्या जीवा ॥ केव्हां

भेटसी केशवा ॥ २ ॥ चुकलीया माये ॥ बाळ हुरुहुरु पाहे ॥ ३ ॥ हरणी चुकली पाडसा ॥ धुंडाळीती दाही दिशा ॥ ४ ॥ रानीं हिंडो गेली गाय ॥ घरीं वत्स वाट पाहे ॥ ५ ॥ घार फिरत आकाशीं ॥ तिचें चित्त पिलापाशीं ॥ ६ ॥ जीवनावेगळी मासोळी ॥ तैसा तुका तळमळी ॥ ७ ॥

अभंग.

राम गावा राम ध्यावा । राम जीवींचा विसावा ॥ १ ॥ कल्याणाचें जें कल्याण रघुरायाचें गुणगान ॥ २ ॥ मंगळाचें जें मंगळ । राम कौसल्येचा बाळ ॥ ३॥ राम कैवल्याचा दानी । रामदासा अभिमानी ॥ ४ ॥

अभंग.

अमृताहुनी गोड नाम तुझें देवा । मन माझें केशवा कां वा नेघे ॥ १ ॥ सांग पंढरिराया काय करूं यासी । कां रूप ध्यानासी नये तुझें ॥ २ ॥ कीर्तनीं बैसतां निद्रें नागवीलें । मन माझें गुंतलें

विषयसुखा ॥ ३ ॥ हरिदास गर्जती हरिना माच्या कीर्ती। नये माझ्या चित्तीं नामाम्हण ॥४॥

अभंग.

तूं माझी माउली मी वो तुझा तान्हा । पाजी प्रेमपान्हा पांडुरंगे ॥ १ ॥ तूं माझी गाउली मी तुझें वासरूं । नको पान्हा चोरूं पांडुरंगे ॥ २ ॥ तूं माझी हरिणी मी तुझें पाडस । तोडीं भवपाश पांडुरंगे ॥ ३ ॥ तूं माझी पक्षिणी मीं तुझें अंडज । चारा घालीं मज पांडुरंगे ॥ ॥ ४ ॥ नामा म्हणे होशी भक्तांचा वल्लभ । मागें पुढें उभा सांभाळिसी ॥ ५ ॥

अभंग.

काय करावें साधन। जेणें जोडे नारायण॥१॥ त्यासी उपाय ता थोडा । गर्जूं विठूचा पोवाडा ॥ २ ॥ प्राक्तनाची दोरी । तसा गुण देता हरी ॥ ३ ॥ तुका ह्मणे ऐका । भजा पंढरी नायका ॥ ४ ॥

अभंग.

उजळलें भाग्य आतां । अवघी चिंता वारली ॥ १ ॥ संतदर्शनें हा लाभ । पद्मनाभ जोडला ॥ २ ॥ संपुष्ट हा ऱ्हदयपेटीं । करुनि पोटीं सांठवुं ॥ ३ ॥ तुका म्हणे होता ठेवा । तो या भावा सांपडला ॥ ४ ॥

अभंग.

रूपीं गुंतलें लोचन । पायीं स्थिरावलें मन ॥२॥ देहभाव हारपला । तुज पाहतां विठ्ठला ॥ध्रु०॥ कळों नये सुखदुःख । तान हारपली भूक ॥२॥ तुका म्हणे नव्हे परती । तुझ्या दर्शनमागुती

अभंग.

कनककांता न ये चित्ता । तोचि परमार्थी पूरता ॥ १ ॥ हेंचि एक सत्य सार । वाउगा व्युत्पत्तीचा भार ॥ २ ॥ वाचा सत्यत्वें सोवळी । येर कविता ते ओवाळी ॥ ३॥ जन तेचि जनार्दन । एका जनार्दनीं भजन ॥ ४ ॥

अभंग.

कां रे नाठविसी कृपाळू देवासी । पोसितो जनासी एकला तो ॥ १ ॥ बाळा दूध कोण करितें उत्पत्ती । वाढवी श्रीपती सवें दोन्हीं ॥ध्रु०॥ फुटती तरुवर उष्णकाळमासीं । जीवन तयांसी कोण घाली ॥२॥ तेणें तुझी काय नाहीं केली चिंता । राहे त्या अनंता आठवूनी ॥ ३ ॥ तुका म्हणे ज्याचें नांव विश्वंभर । त्याचें निरंतर ध्यान करीं ॥ ४॥

अभंग.

न मिळो खावया न वाढो संतान । परि हा नारायण कृपा करो ॥ १ ॥ ऐसी माझी वाचा मज उपदेशी । आणिक लोकांसीं हेंचि सांगे ॥ ध्रु० ॥ विटंबो शरीर होत कां विपत्ती । परी राहो । चित्तीं नारायण ॥ २॥ तुका म्हणे नाशिवंत हें सकळ । आठवे गोपाळ तेची हित ॥३॥

श्री तुकाराममहाराज

अभंग

टाळी वाजवावी गुढी उभारावी ॥ वाट हे चालवी पंढरीची ॥ १ ॥ हरीनाम गर्जतां ॥ नाहीं भय चिंता ॥ ऐसे बोले गीता भागवत ॥ २ ॥ पताकांचे भार मिळाले आपार ॥ गरजे भिमा तीर जयजयकारें ॥ ३ ॥ पंढरीचा हाट कौलांची पेठ ॥ मिळाल चतुष्ट वारकरी ॥ ॥४॥ खटनट यावे शुद्ध होउनि जावे ॥ दंवडी पिटी भावें चोखा मेळा ॥ ५ ॥

अभंग

सोयरे धाइरे दिल्याघेतल्याचे । बा अंतकाळींचें नाहीं कोणी ॥ १ ॥ सख्या गोत्र बहिणी सुखाचे सांगाती । मोकळुनी देती अंतकाळीं ॥ २ ॥ आपुलें शरीर आपण पारिखें । परावीं होतील नवल कांहीं ॥ ३ ॥ तुका म्हणे आतां सोड यांची आस । धरी रे या कास पांडुरंगा ॥ ४ ॥

अभंग

शेवटची विनवणी संतजनीं परिसावी ॥ १ ॥ विसरतो न पडावा ॥ माझा देवा तुम्हांसी ॥ आतां फार बोलूं काय ॥ अवघें पायीं विदित ॥ २ ॥ तुका ह्मणे पडलों पायां । करा छाया कृपेची ॥ ३ ॥

अभंग

काया हो पंढरी आत्मा हा विठ्ठल। नांदतो केवळ पांडूरंग ॥१॥ भावभक्ति भीमा उदकतें वाहे। बरवा शोभताहे पांडुरंग ॥ १ ॥ दया क्षमा शांती हेंचि वाळूवंट। मिळालासे थाट वैष्णवांचा ॥ ३ ॥ ज्ञान ध्यान पूजा विवेक आनंद। हाचि वेणूनाद शोभतसे ॥ ४ ॥ दश इंद्रियांचा एक मेळा केला। ऐसा गोपाळकाला होत असे ॥५॥ देहीं देखिली पंढरी जनीं वनीं। एका जनार्दनीं वारी करी ॥ ६ ॥

५१ १८०७

अभंग

पंढरीस जावें जीवन्मुक्त व्हावें । विठ्ठला भेटावें जिवलगा ॥ १ ॥ काया वाचा मन चरणीं ठेवावें । प्रेम सुख घ्यावें सर्व काळ ॥ २॥ सुखाचें साजिरें श्रीमुख पहावें । जीवे उतरावें निंबलोण ॥ ३ ॥ बाहेर भीतरीं कैवल्य आवघें । वाचे न बोलावे ब्रह्मानंदु ॥ ४ ॥ चिरंजीव नामा कंठीं धरी प्राण । करी तुझें ध्यान रात्रंदिवस ॥ ५ ॥

अभंग

विषयाचें सुख येथें वाटे गोड ॥ पुढें अवघड यमदंड ॥ १ ॥ मारिती तोडिती झोडिती निष्ठुर ॥ यमाचे किंकर बहुसाल ॥ २ ॥असि पत्र तरु खैराचे विंगळ ॥ निघताती ज्वाळ तैल पाकीं ॥ ६ ॥ तप्त भुमीवरी चालविती पायीं ॥ अग्नि स्तंभा बाहीं कवटाळवीती॥ ४ ॥ ह्मणूनियां तुका येतो काकूळती ॥ पुरे याता याती गर्भवास ॥५॥

अभंग

पापताप दैन्य जाय उठाउठी। झालिया भेटी हरिदासांची ॥ १ ॥ ऐसें बळ नाहीं आणिकांचे अंगीं। तप तीर्थ जगीं दान व्रत ॥ २ ॥ चरणींचें रज वंदी शूलपाणी। नाचती किर्तनीं त्यांचे माथां ॥ ३ ॥ भव तारावया उत्तम हे नाव। भिजों नेदी पाव हात कांहीं ॥ ४ ॥ तुका म्हणे मन झालें समाधान। देखिल्या चरण वैष्णवांचे ॥ ५ ॥

अभंग

तुझें रूप वेळोवेळां ॥ पडो माझ्या दोहा डोळां ॥ १ ॥ रामनाम वदो वाणी ॥ हरि कथा पडो कानीं ॥ २ ॥ पायीं तीर्थ यात्रा घडो ॥ देह द्वारीं तुझे पडो ॥ ३ ॥ सर्व काळ देव पुजा॥ नमन माझें गरुडध्वजा ॥ ४ ॥ अहो तुका म्हणे देवा ॥ घडो वैष्णवाचो सेवा ॥ ५ ॥

अभंग

जन्माचें तें मूळ पाहिलें शोधून ॥ दुःखासी कारण जन्म घ्यावा ॥ १ ॥ पाप पुण्य करुनी जन्मा येतो प्राणी ॥ नरदेहीं येउन हानी केली ॥ २ ॥ रज तम सत्व आहे ज्याचे अंगीं ॥ याच गुणें जगीं वाया गेला ॥ ३ ॥ तम ह्मणजे काय नर्कची केवळ ॥ रज तो सबळ मायाजाळ ॥ ४ ॥ तुका ह्मणे जेथें सत्वाचें सामर्थ्य ॥ करावया परमार्थ अहर्निशीं ॥ ५ ॥

अभंग

देहुडा चरणीं वाजवितो वेणु ॥ गोपिका रमणू स्वामी माझा ॥ १ ॥ गुंजवर्ण डोळे माथां बाबर झोटी ॥ मयूर पिच्छवेटी शोभतसे ॥ २ ॥ देखिला गे माये यमुनेचे तीरीं ॥ हात खांद्यावरी राधिकेच्या ॥ ३ ॥ सगुण मेघश्याम लावण्य सुंदर ॥ नामयाचा दातार केशवराजा ॥ ४ ॥

अभंग

प्राण जाई देहांतून ॥ पुत्र पुसे कोठें धन ॥१॥ कोणा उधार दिलासी ॥ तो सांग आम्हांपाशीं ॥२॥ त्याची खुंटलीसे वाणी ॥ धन पुसती छळोनी ॥ ३ ॥ तुका म्हणे धन ॥ धनासाठीं देती प्राण ॥ ४ ॥

अभंग

संतांचिया गांवीं प्रेमाचा सुकाळ । नाहीं तळमळ दुःख लेश ॥ १ ॥ तेथें मी राहीन होउनि याचक । घालितील भीक तेचि मज ॥२॥ संतांचिया गांवीं वरो भांडवल । अवघा विठ्ठल धन चित्त ॥ ३ ॥ संताचें भोजन अमृताचें पान । करिती कीर्तन सर्वकाळ ॥ ४ ॥ संतांचा उदीम उपदेशाची पेठ । प्रेम सुख साठ घेती देती ॥ ५ ॥ तुका ह्मणे तेथें आणि नाहीं परी । ह्मणोनी भिकारी झालों त्यांचा ॥ ६ ॥

अभंग

पंढरी पंढरी ॥ विठोरायाची नगरी ॥ १ ॥ भोंवता भिवरेचा वेढा ॥ मध्यें पंढरीचा हुडा ॥ २ ॥ गस्त फिरे चहूंकोनी ॥ टाळ मृदंगाचा-ध्वनी ॥ ३ ॥ ऐसें स्थळ नाहीं कोठें ॥ तुकयाला विठ्ठल भेटे ॥ ४ ॥

अभंग

आतां ओवाळुनियां काया ॥ ठेवियेली तुझ्या पाया ॥ १ ॥ शरण शरण नारायणा ॥ मज अंगी-कारीं दिना ॥ २ ॥ भावें आलों लोटांगणीं ॥ लोळे लागो तुमचे चरणीं ॥ ३ ॥ तुका म्हण शिर ठेवियलें पायांवर ॥ ४ ॥

अभंग

जयाचिया द्वारीं सोन्याचा पिंपळ । आंगीं ऐसें बळ रेडा बोले ॥ १ ॥ करील तें काय नव्हे महाराज । परी पाहे बीज शुद्ध आंगीं ॥ २ ॥

जेणें हे घातले मुक्तीची गवादी ॥ मेळविली मांदी वैष्णवांची ॥ ३ ॥ तुका ह्मणे तेथें सुखा काय उणें । राहें समाधानें चित्ताचिया ॥ ४ ॥

अभंग

आकल्प आयुष्य व्हावें तया कुळा । माझिया सकळां हरिच्या दासां ॥ १ ॥ कल्पनेची बाधा न हो कदा काळीं । ही संतमंडळी सुखी असो ॥ २ ॥ अहंकाराचा वारा न लागो राजसा । माझ्या विष्णुदासा भाविकांसी ॥ ३ ॥ नामा ह्मणे तया असावें कल्याणं । जया मुखीं निधान पांडुरंग ॥ ४ ॥

अभंग

हेंचि देवा पैं मागत । चरण सेवा अखंडीत ॥ १ ॥ जन्म हो कां भलत्या याती । परी न चुको तुझी भक्ति ॥ २ ॥ नामा म्हणे कमळापती । हेंचि द्यावें पुढता पुढतां ॥ ३ ॥

अभंग

वारे पांडुरंगा केव्हां भेट दसी । झालों मी परदेशी तुजविण ॥ १ ॥ तुजविण सखा मज नाहीं कोणी ॥ वाटते चरणीं घालूं मिठी ॥ २ ॥ ओवाळावी काया तुझे चरणावरुनी ॥ केव्हां चक्रपाणी भेट देसी ॥ ३ ॥ तुका ह्मणे माझी पुरवावी आवडी ॥ वेगीं घालीं उडी नारायणा ॥ ४ ॥

अभंग

तीन शिरें सहा हात । तया माझा दंडवत ॥ १ ॥ माथां शोभे जटाभार । अंगीं विभूति सुंदर॥ २ ॥कांखे झोळी पुढें श्वान। नित्य जान्हवीचें स्नान ॥ ३ ॥ शंख चक्र गदा हातीं । पायीं खडावा गर्जती ॥ ४ ॥ तुका ह्मणे दिगंबर तया माझा नमस्कार ॥ ५ ॥

अभंग

धांव पाप सावळे विठाबाई कां मनिं धरिली आढी ॥ अनाथ मी अपराधी स्मरतों उतरा पैल थडी ॥ विठोबा कां मनीं० ॥ धृ० ॥ एकनाथा घरीं पाणि वाहिलें गंगेच्या कावडी । कविराचे ते शेले विणुनी त्यांची घालसी घडी ॥ कां हो० ॥ १ ॥ सांवता माळ्याची भाजी खुडुनी त्याची बांधिसि जुडी । नरसीमेहेत्याचा हुंडी पटवुनी त्याचा झालासी गडी ॥ कां हो० ॥ २ ॥ जनाबाईचीं लुगडीं धुतलीं चंद्रभागेच्या थडी । सजन कसाई मांस वीकितो त्याची लाविसी थडी ॥ कां० ॥ ३ ॥ दामाजीपंताचे वेळीं झाला महार तातडो । पायीं वाहाणा हातीं काठी खांद्यावर घोंगडी ॥ कां० ॥ ४ ॥ चोख्यामेळ्याचे घरीं येउनी ओढिसी ढोरें तातडी । त्याची स्त्री बहु हांका मारी कोठें दिधली दडी ॥ कां० ॥५॥

गजेंद्राचा धांवा ऐकुनी वेगें घालिसी उडी। अर्जुन रथिसारथ्य करूनी फेडी त्याचीं सांकडीं ॥ कां हो० ॥ ६ ॥

अभंग

देवाचिये द्वारीं उभा क्षणभरी। तेणें मुक्ति चारी साधियेल्या ॥ १ ॥ हरि मुखें म्हणा हरि मुखें म्हणा ॥ पुण्याची गणना कोण करी ॥ २ ॥ असोनीं संसारी जिव्हे वेग करीं ॥ वेदशास्त्र उभारी बाह्य सदा ॥ ३ ॥ ज्ञानदेव म्हणे व्यासाचिया खुणा ॥ द्वारकेचा राणा पांडवां घरीं ॥ ४ ॥

अभंग

तुज पाहतां सामोरी। दृष्टी न फिरे माघारी ॥ १ ॥ माझें चित्त तुझ्या पायीं ॥ मिठी पडली पंढरी राया ॥ २ ॥ नव्हे सारितां निराळें ॥ लवण मेळवितां जळें ॥ ३ ॥ तुका म्हणे बळी ॥ जीव दिला पायातळीं ॥ ४ ॥

अभंग

आमुची मिरास पंढरी ॥ आह्मीं नांदों भीमातीरीं ॥ १ ॥ रखुमादेवी आमची माता ॥ पांडुरंग आमुचा पिता ॥ २ ॥ बंधु पुंडलिक मुनी ॥ चंद्रभागा हे बहिणी ॥ ३ ॥ नित्य नामाचें भोजन ॥ आह्मां अनाथां कारण ॥ ४ ॥ ठाव दिला पायापाशीं ॥ तुका जुनाट मिरासी ॥ ५ ॥

अभंग

पतिव्रता नेणे आणिकाची स्तुती ॥ सर्व भावें पती ध्यानी मनीं ॥ १ ॥ तैसें मन एकविध झालें ॥ नावडे विठ्ठलाविण दुजें ॥ २ ॥ सूर्य विकासीनी नये चंद्रकळा ॥ गायते कोकिला वसंतासी ॥ ३ ॥ तुका म्हणे बाळ मातेपुढें नाचे ॥ बोल आणिकांचे नावडती ॥ ४ ॥

अभंग

पंढरीसी जारे आलीया संसारा ॥ दीनांचा सोयरा पांडुरंग ॥ १ ॥ वाट पाहे उभा भेटीची आवडी ॥ कृपाळू तांतडी उतावीळ ॥ २ ॥ मागील परिहार पुढें नाहीं शीण ॥ झालिया दर्शन एकवेळ ॥ ३ ॥ तुका ह्मणे नेदीआणिकांचे हातीं ॥ बैसला तो चित्तीं निवडेना ॥ ४ ।

अभंग

विटेवरी मूर्त आली भिमातीरीं ॥ लाडका तो हरी यशोदेचा ॥१॥ गोकुळांत यानें चोरी केली फार ॥ ह्मणोनि समोर उभा केला ॥ २ ॥ विटे. वरी उभा कटेवरी हात ॥ लज्जेनें पाहत लोकांकडे ॥ ३ ॥ तुका ह्मणे चोर धरिला पुंड- लीकें ॥ चला जाऊं कवतुक पाहावया ॥ ४ ॥

अभंग

सदा माझा डोळां जडो तुझी मूर्ती । रुक्माईच्या पति सोयरिया ॥ १ ॥ गोड तुझें रूप गोड तुझें नाम देई मज प्रेम सर्व काळ ॥ २ ॥ विठो माऊलीये हाची वर देई । संचरोनि राहीं ऱ्हदया माजी ॥ ३ ॥ तुका ह्मणे कांहीं नमागें आणिक । तुझे पायीं सुख सर्व आहे ॥ ४ ॥

अभंग

कृपाळु सज्जन तुह्मी संतजन । हेंचि कृपादान तुमचें मज ॥ १ ॥ आठवण तुह्मी द्यावी पांडुरंगा ॥ कींव माझी सांगा काकुळती ॥ २ ॥ अनाथ अपराधी पतित आगळा । परी पाया वेगळा नको करूं ॥ ३ ॥ तुका ह्मणे तुह्मीं निरविल्या वरीं । मग मज हरी उपेक्षीना ॥ ४ ॥

अभंग

धन्य धन्य पंढरपुर ॥ उभा तेथें रुक्मिणीवर ॥ १ ॥ वाहे भीमा चंद्रभागा ॥ काशी गया ते प्रयागा ॥ २ ॥ सप्तपुरी ते द्वारका ॥ उभा पांडवांचा सखा ॥ ३ ॥ तुका ह्मणे पुंडलीका ॥ धन्य तूंचि भक्त निका ॥ ४ ॥

अभंग

मागणें तें एक तुजप्रती आहे । देशी तरी पाहें पांडुरंगा ॥ १ ॥ या संतांशीं निरवीं हेंचि मज देई । आणिक तुज कांहीं न मागें देवा ॥ २ ॥ तुका ह्मणे आतां उदार तूं होईं । मज पायीं ठेवीं संताचिया ॥ ३ ॥

अभंग

उदार तुम्हीं संत ॥ मायबाप कृपावंत ॥ १ ॥ केवढा केला उपकार । काय वानूं मी पामर ॥ २ ॥ उडजीवां उद्धार केला । मार्ग दाविला

सुपंथ ॥ ३ ॥ सेना म्हणे उतराई ॥ हातां कांहीं दिसेना ॥ ४ ॥

अभंग

हेंचि दान देगा देवा ॥ तुझा विसर न व्हावा ॥ १ ॥ गुण गाईन आवडी ॥ हेचि माझी सर्व जोडो ॥ २ ॥ नलगे मुक्ती धन संपदा ॥ संतसंग दे गा सदा ॥ ३ ॥ तुका ह्मणे गर्भ-वासी ॥ सुखें घालावें आह्मासी ॥ ४ ॥

अभंग

करोनी आरती ॥ चक्रपाणी ओंवाळती ॥ ॥ १ ॥ आजि पुरले नवस ॥ धन्य काळ हा दिवस ॥ २ ॥ पहा पहा हो सकळ ॥ पुण्यवंत तुह्मी बाळ ॥ ३ ॥ तुका वाहे टाळी । उभा सन्निध जवळी ॥ ४ ॥

समाप्त.

राधा-कृष्ण.

श्री कृष्णप्रसन्न.

भाग २ रा.

॥ भजन ॥

जय जगदीश हरे प्रभु जय जगदीश हरे ॥ भक्तजनोंके संकट छिनमें दूर करे ॥ जो ध्यावें फल पावें दुख विनसे मनका ॥ सुख संपत्ति घर आवे कष्ट मिटे तनका ॥ १ ॥ मातापिता तुम मेरे शरण गहूं जिसकी ॥ तुम विन और न दुजा आस करूं जिसकी ॥ २ ॥ तुम परण

ब्रह्म तुम अंतर्यामी ॥ परब्रह्म परमेश्वर तुम सबके स्वामी ॥ ३ ॥ तुम करुणाके सागर तुम पालन करता ॥ मैं मूरख खलकामी कृपा करो भरता ॥ ४ ॥ तुम हो एक अगोचर सबके प्राणपति ॥ किसविध मिलूं गुसांई तुमको मैं कुमती ॥ ५ ॥ दिनबंधु दुख हरता तुम ठाकुर मेरे ॥ अपने हात उठीओ द्वार पडा तेरे ॥ ६ ॥ विषय विकार मिटावो पाप हरो देवा ॥ श्रद्धा भक्ति बढाओ संतनकी सेवा ॥ ७ ॥ जय जगदीश हरे प्रभु जय जगदीश हरे ॥ भक्तजनोंके संकट छिनमे दुर करे ॥ ८ ॥

पद (राग–धानी, ताल त्रिताल.)

कृष्ण मुरारि, बिनती करत कर हारी ॥ कृष्ण मुरारि० ॥ धृ० ॥ चुरिया करके, बंगरी मुरके, छतीया धरके, लाजन आयि, ॥ निष्ठुर कन्हाई, ठटोरी करत उरत नाहीं मैंतो हारी ॥

कृष्ण० ॥ सबही नरनारी देखत लाज न आवत इत उत काहेकु मुसकात ऐष अबकि जाने दे बात ॥ मिलोंगी रात । रहोंगी साथ । सुनोंगी बात । घरकु जाने दे । रतीया आने दे । सास सुने तो देंगी गारी ॥ कृष्ण० ॥ १ ॥

पद (राग खमाज, ताल-पंजाबी)

छब दिखला जा बांके सांवरिया ध्यान लगो मोहे तोरा रे ॥ ध्रु० ॥ बांके चित्तवन नैना रसीले । चाल चलत मतवारी रे ॥ अरे कांहे करूं कित जावू। सांवरिया न माने जिया मोरा रे । छब दिखला० ॥ १ ॥

॥ पद—ठुंबरी ॥

जावो जावो रे कनाई ॥ मोसे रार क्यों मचाई ॥ जानत हुं तुमरी चतुराई ॥ कुंवरीके संग आंख लगाई ॥ लपक छपक मोरी॥ हाथेसे मटक फोरी ॥ और चोलिया मसकाई ॥ जावो जावो रे कनाई ॥ १ ॥

पद (राग--परज, ताल--त्रिताल.)

किने देखा कान्हया प्यारा की मुरलीवाला ॥ धृ० ॥ जमुनाके नीरतीर गवा चरावें ॥ खांदे कंबरीया काला ॥ किन० ॥ १ ॥ मोर मुकुट पोतांवर शोभे ॥ कुंडल छळकत हिरा ॥ किनें० ॥३॥ मिराके प्रभु गिरिधर नागर ॥ चरण कमल बलहारा ॥ किनें दखा कान्हया प्यारा० ॥ ३ ॥

पद. (राग--पहाडी)

मेरे तो गिरिधर गोपाल दुसरा न कोई ॥ जाके शिर मोरमुकुट मेरा पति सोई ॥ शंख चक्र गदा पद्म कंठ माल सोई ॥ १ ॥ मै अपना पिया देख हंसी लोक जाने रोई ॥ आजसुल सींच सींच प्रेम बोल वाहीं ॥ २ ॥ लोकलाज छोड दीनी क्या करेगा कोई ॥ दास मिरा लाल गिरिधर होनी होसो होई ॥ मेरे तो० ॥ ३ ॥

पद (ठुंमरी).

नाथ तुम जानतहो सब घटकी, मिरा भक्ती करे प्रगटकी ॥ धृ० ॥ ध्यान धरी प्रभु मिरा संभारे, पूजा करें अटपटकी ॥ शालिग्रामकुं चंदन चढत हैं, भाल तिलक बिचबिंदको ॥ नाथ० ॥ १ ॥ राम मंदिरमें मिराबाई नाचे, ताल बजावे चपटी ॥ पाऊमें नपुर रुमझम वाजे, लाज संभार गुंगटकी ॥ नाथ० ॥ २ ॥ जहर कटोरा राणिजिये भेजा, संत संगत मिरा अटकी ॥ ले चरणामृत मिरायें पिधुं, होगई अमृत बटकी ॥ नाथ० ॥ ३ ॥ सुरत डोरीपर मिरा नाचे, शिरपे खडा उपर मटकी ॥ मिराके प्रभु गिरीधर नागर, सूरती लगी जैसी नटकी॥ नाथ० ॥ ४ ॥

पद

हरिनाम बिना नर ऐसा है, दीपक बिन मंदिर जैसा है ॥ धृ० ॥ जैसे बिना पुरुषकी

नारी है, जैसे पुत्रविन मातारी है ॥ जल बिन सरोवर जैसा है, हरिनाम विना नर ऐसा है ॥ १ ॥ जैसे विना रजनी सोई है, जैसे विना लोनकी रसोई है ॥ घरधणी बिना घर जैसा है, हरिनाम बिना नर ऐसा है ॥ २ ॥ ठुठर बिन वृक्ष बनाया है ॥ जैसा सुनसंचरी नाया है ॥ गिनका घर पुतर जैसा है, हरिनाम बिना नर ऐसा है ॥३॥ मीराबाई कहे हरिसे मिलना, जहा जन्ममरणकी नही कलना ॥ बिन गुरूका चेला जैसा है, हरिनाम बिना नर ऐसा है ॥४॥

॥ भजन ॥

मन मोह लिया श्यामने बंसीको बजाके ॥
बेशुद किया दिलदाराने जुलफोंको दिखाके ॥
पट पीत मुकुट मोरका लट पटी पगिया ॥
चलत है लटक चालसें भृकुटीको नजाके ।
अलमस्त किया हमस ब्रजनारीकों मोहन ॥

मुरली के साथ किंकिणी नूपुरको बजाके ॥ कुरवान सनम तुझपे दिली दान हमारा ॥ राखो ललित किशोरी गलेसे लगाके ॥ मन मोह० ॥ १ ॥

पद (राग—कयाण.)

कृष्ण करो जजमान ॥ प्रभु तुम० ॥ ध्रु० ॥ जाकी कीरत बेद बखानत ॥ साखी देत पुरान ॥ प्रभु० ॥१॥ मोर मुगुट पीतांबर शोभत ॥ कुंडल झळकत कान ॥ प्रभु० ॥ २ ॥ मीराके प्रभु गिरि-धर नागर ॥ दे दशरथको दान ॥ प्रभु० ॥ ४ ॥

पद (राग--वसन्त.)

नहिं छोडूं रे बाबा रामनाम ॥ मेरो और पढनेसों नहीं काम ॥ प्रहलाद पठाये पठनशाल ॥ संग सखा बहुलिये बाल ॥ मोको कहा पढावत आल जाल ॥ मेरी पटियापै लिख देहु श्रीगो-पाल ॥ यह शंडामर्क कहो जाय ॥ प्रहलाद

बुलाये वेग धाय ॥ तूं राम कहनकी छोड बान ॥ तुझे तुरत छुडावूं मान ॥ प्रभू जल थल नभ कीनें पहार । इक राम न छोडूं गुरूहीं भार ॥ कोमो थाल जार चाहे मार डार ॥ काढ खड्ग कोप्यो रिसाय ॥ तुझें राखन हारो मांहि बताय ॥ प्रभु खंभसे निकसे हो विस्तार ॥ हिरणाकुश छेद्यो नखविदार ॥ श्रीपरमपुरुष देवादिदेव ॥ भक्त हेत नरसिंह भेव ॥ कह कबीर कोउ लखै न पार ॥ प्रहलाद उधारे अनेक वार ॥ १ ॥

पद (राग देश)

प्रभु मोरे अवगुण चित्त न धरो ॥ समदरशी है नाम तिहारो चाह तो पार करो ॥ इक नदिया इक नाल कहावत मैलो नीर भरो ॥ जबमिल करके एक वर्ण भयो सुरसरी नाम परो ॥ इक लोहा पूजामें राख्यो इक ग्रह बधिक परो ॥ पारस गुण अवगुण नहीं चितवे कंचन

करत खरो ॥ यह माया भ्रम जाल कहवै सूर-दास सगरो ॥ अबकी बेर मोहिं पार उतारो नहिं प्राण जात टरो ॥

पद (राग–पिलू.)

बार बार समुजाय रहीं मैं, मानले रे मन मेरी कहीको ॥ दुख सुखसो बीती सा बीती, याद न कर बरबाह वहींको । एको ब्रह्म पूर्ण सब जगमें, छोड कपटकी गांठ गहीको ॥ जान-का दास सुमिर श्रीरघुवर, गई सो गई अब राख रहीको ॥ वार बार० ॥ १ ॥

पद

गुरूबिन कोण बतावे वाट बडा विकट ॥ यमघाट ॥ गुरू० ॥ ध्रु० ॥ भ्रांतीकी वाडी नदीयां बिचामो अहंकारकी लाट ॥ गुरू० ॥ १ ॥ मद-मत्सर की धारा बसरत माया पवन घनदाट ॥ गुरू० ॥ काम क्रोध दो पर्वत ठाडे लोभ

चोर संगात ॥ गुरू० ॥ ३ ॥ कहत कबीरा सुन मेरे गुनियां क्यौं करना बोभाट ॥ गुरू० ॥

भजन (ख्याल.)

गोपाळा मेरी रे करूणा क्यौं नहीं आवे ॥ घरी घरी पलपल छनन बिसारो ॥ तुमकु द्या क्यां नहि आवे ॥ १ ॥ हम पतित तुम पतीत उधारन ॥ अंतर सार बतावे ॥ २ ॥ निर्धी रामजीको संत मतो है ॥ गुरूबीन कोन छुडावे ॥ गोपाला० ॥ ३ ॥

पद. (ठुंबरी.)

श्याम चुनरियां दे दे मोरी ॥धृ०॥ बार बार कर जोरत तुमसे ॥ तनु मोरी कापन लागे देखो मुरारी ॥ चुनरिया० ॥ १ ॥ आवत देखत सब जन हमको ॥ जाय सास घर कहे सब उनको ॥ हाय दया अब कैसें करूं मैं ॥चुनरिया०

पद. (चीज.)

तट पानिया कैसे जाऊं रे । रखि नागर नट पट हट मुकुट वारू हमसे करत थठोरी बनसी बट जमुना जाऊं रे ॥ ध्रु० ॥ उचक उचक देत अखितर तटपन बट बनसी बह जमुना जाऊं रे ॥ तट पानिया० ॥

॥ ठुंबरी ॥

चालो मदन मोहन मेरो मन रीझाया ॥ अधर मधुर मुरली कर धर बजाये ॥चालो०॥ ध्रु० ॥ चपल नैन देत सैन कछु कहन बाजत मुखसे बैन परो जियामें चैन ॥ मधुर सोच तनमन समुजाये ॥ चालो मदन ० ॥

कव्वाली (राग--भैरवी.)

नहीं कुछ काम दुनियांसे मेरा श्रीकृष्ण प्यारा है ॥ यशोदा नंदका नंदन मेरे नैनोका नारा है ॥ गये जब आप मथुराको वहां जा

कंस मारा है ॥ उठा उँगलीपे गिरिवरको इंद-रका मान मारा है ॥ तुही दाता तुही माता तुही भ्राता तुही बंधु ॥ तुही इस देहका मालिक मुझे तेरा सहारा है ॥ कहत हरिदास जो जीमें सदा सेवक तुम्हारा है ॥ मिलोगे जब मुझे आकर तभी मेरा गुजारा है ॥ नहीं कुछ० ॥१॥

कव्वाली

मनालो मोज मोहन संग चतुर दिल जान थोडीसी ॥ तुझें वँसीमें गागा के सुनादूं तान थोडीसी ॥ टेक ॥ चलो मिल झुलेगें प्यारी कदमकी डारपे दोनो ॥ दिखोद बहार जोबनकी अरी नादन थोडीसी ॥ मनालो० ॥ १ ॥ देखक हुस्नका जलवा फिदा दिल होगया मेरा ॥ रसीली रसभरी काया करो कुरबान थोडीसी ॥ मनालो० ॥ २ ॥ आप बृखभानकी कुंवरी तो मैंहूं नंदक मोहन ॥ मिलालो दिलमें अब दिलको रखो पहेचान थोडीसी ॥ मनालो० ॥३॥

पूनमचंद चित छाई श्यामकी सोहनी सूरत ॥ दिखा दो मोहनी सूरत, हमें जजमान थोडोसो॥ मनालो० ॥ ४ ॥

पद (चीज ठुंबरी)

बतादे सखो कौन गली गये श्याम ॥ ध्रु० ॥ रैन दिवस मोहो तलफत बीती, बिसरी गये सब काम० ॥ बतादे० ॥ गोकुल ढूंडो वृंदावन ढुंडी मथुरामे होगई श्याम ॥ बतादे० ॥

पद--(राग टोडी)

दीनन दुखहरन देव संतन हितकारी ॥ अजामील गीध व्याध इनमें कहो कौन साध, पंछिहूँपद पढावत गणिकासी तारी ॥ ध्रुवके शिर छत्र देत प्रहलादको उबाद लेत भक्त हेत बाँध्यो सेत लंकापुरी जारी ॥ तण्डुल देत रीझ जात साग पातसों अघात गिनत नाहिं जूठेफल खाटे मिठे खारी ॥ गजको जब ग्राह ग्रस्यो दुःशासन चीर खस्या सभा बीच कृष्ण कृष्ण

द्रौपदी पुकारी ॥ इतने हरि आय गये वचन न आरूढ भये सूरदास द्वारे ठाढो आँधरो भिखारी ॥ १ ॥

पद.

दास परे दया लावोरे, दयालु देवा दासपरे दया लावो ॥ टेक ॥ संसार संबंध तोडी, जीव आप चरणो जोडी ॥ हुं तो बनी बेठो बावो बावोरे ॥ दयालु० ॥ आंखो विना संकट आवुं, खाडामां गोता खावुं ॥ हरा अविनाशी जावो आवोरे ॥ दयालु देवा० ॥ १ ॥

पद (राग--बिलावल.)

अखियामें लागिर है गोपाळ, अखियामें ॥ धृ० ॥ मैजल जमुना भरत जात रहो, भरलाई जजाल ॥ अ० ॥ १ ॥ रूनक झुनक पग नेपूर वाजे, चाल चालत गुजराज ॥ २ ॥ जमनाके तीर तीर धेनु चरावे, संग लखा लिये ग्वाल ॥ अ. ॥ ३ ॥ विन देखे मोहीकल न परत हे

निसदीन रहत विहाल ॥ अ० ॥४॥ लोक लाज कुलकी मरजादा चोपट समका जाल ॥अ०॥५॥ वृंदावनमें रास रचो हे, सहस्र गोपी एक लाल ॥ अ० ॥ ६ ॥ मोर मकुट पितांबर शोभे गले वैजयंती माल० ॥ ७ ॥ सुरदास हरिका रूप निहारे, चिरंजीव रहो नंद लाल ॥ अ० ॥ ८ ॥

(राग--खमाज, ताल--दादरा.)

सखे कोई शामसे मिला दे मुजे ॥ पता नंद लालका बता दे मुजे ॥ ध्रु० ॥ कहो ब्रिजराजसे। प्यास तेरे दिदारसे ॥ अब तो तोरी चाल सताती हय मुजे ॥ १ ॥

(राग--खमाज, ताल- दादरा.)

आज शाम मोहलीनो बांसरी बजाय के ॥ बांसरी बजाय काना मुरली सुनायके ॥ ध्रु० ॥ हरहर सब करत जात। घागर सिर धरत जात। नीर नार भर नचलो। शुद्ध न रहि शरीरों ॥१॥

ठुंबरी.

सोच समाज नादान प्यारे । आपक हो कर सोना क्यारे ॥ ध्रु० ॥ जिन नगरीमों दया धरम नहीं । उस नगरीमों रहेना क्यारे ॥ १ ॥ दिल लगो सो दील दियो हे । सीर दिये पिछे रोना क्यारे ॥ २ ॥ कहतकबीरा दया गुरूकी । जादु करातो टोना क्यारे ॥ ३ ॥

(ठुंबरी.)

दरसन विन अखिया तरस रहो ॥ ध्रु० ॥ प्रीतम प्यारे खबर नलीनो । विलम रहे कछु और सखो ॥ १ ॥

(राग--देश, ताल--पंचाबी ठका.)

सांवरी सुरत तेरो देखो कन्हैया सुध न रही तन मनकोरे ॥ ध्र० ॥ जबसे गये मोरीरे भुधा-हुना लीनोरे, रहे रहे जिया घबरावे मोरा ॥ क्यारे करूं कछबस नहिं आवे, आस नहीं मोर जीवनकोरे ॥ १ ॥

श्री ध्रुव नारायण.

पद.

मैं गुलाम म गुलाम मै गुलाम तेरा । तूंची मेरा सच्चासाई नाम लेऊं तेरा ॥ ध्रु० ॥ रूप नही रंग नहीं नही वरन छाया। निर्विकार निरगुणही तूंची रघुराया ॥ १ ॥ एकरोटी दे लंगोटी द्वार तेरा पावूं । काम क्रोध छोडकर हरी गूण गाऊं ॥ २ ॥ मेहेरबान मेहेरबान मेहेर करो मेरी । दास कबीर चरणखडा नजर देख तेरी ॥ ३ ॥

पद.

इस तन धनकी कौन बढाई । देखत नयनोमें मट्टी मिलाई ॥ध्रु०॥ अपने खातर मेहेल बनाया आपही जाकर जंगल सोया ॥ २ ॥ हाड जले जैसे लकडीकी मोली । बाल जले जैसी घासली पूली ॥ २ ॥ कहत कबीरा सून मेरे गुनिया ॥ आपमुव पिच्छ डुबगई दुनिया ॥ ३ ॥

पद.

वाजन दे गिरीधरलाल मुरली वाजन दे ॥ सप्त सुरन मुरली बजी कहुं कालिंदीके तीर ॥ शोर सुनत सुधिना रहो मेरी किल गागरि किल नीर ॥ बैठी कदमके चौथारा सब ग्वालन लीये बुलाय ॥ खेलत राकत ग्वालिनी मुरली शब्द सुनाय ॥ फांसा डारे प्रेमके मेरो सब धन लैगये लुटी ॥ मिराके प्रभु सांवरे तूय अब कह जैहो छूटी ॥

पद.

सखि मोंही लाज वैरिन भई । चलत लाल गोपाल पियके संग क्यो ना गई ॥ चलन चाहत गोकुल ही ते रथ सजायो नहीं ॥ रुक्मोणी संग जाय मेका हाल मी जथर रई ॥ कठिण छाती श्याम विछुरत विहरी क्यौं ना गई ॥ तुरत लिखी संदेश प्रियको कहीं पठवूं दई ॥ कुबरी

संग प्रीतीकी नीं मोहीमाला दई ॥ दास मीरा लाल गिरधर प्राण दक्षिणा दई ॥

पद.

भाई हुशार रहना बे । खुदाका नाम जपाना बे ॥ ध्रु० ॥ दो दिनकीं है जानि दिवानी । तुज आल्लानें दिया । रामभजनबिन खाक होय गा । काल पाशमें आया ॥ १ ॥ जात जातके कपडे पेहने । सुरत बनाई सारी । रामभजनबिन मुक्त न होवो । कास्फरणा मग हरी ॥ २ ॥ चोपचापके पगडी बांधी । खाय पानका बिडा । जब ही जमकी खाट पडेगी । जावे नंगा उघडा ॥ ३ ॥ कहत कबिरा सुनरे गव्हारा । मतकर ना बे तोरा । रामभजन तो करते रहना । क्या करे काल बिचारा ॥ ४ ॥

पद.

भजोरे भया राम गोविंद हरी ॥ ध्रु० ॥ जप तप साधन कछु नहि लागत । खरचत नहि

गठरी ॥ १ ॥ संतत संपत सुखके कारन ज्यास भूल परी ॥ २ ॥ कहत कबिरा ज्यो मुखीं राम नहि वो मुखि धूल भरी ॥ ३ ॥

पद.

भाई री मै सावलिया जानो नाथ । लेन परचो अकबर आयो तम सेन लै साथ ॥ राग तान इतिहास श्रवण करि जाय जाय महिनाथ । मिराके प्रभु गिरोधर नागर किन्हो मोहि सनाथ ॥

पद.

जिनके प्रियन राम वैदेही ॥ तिन त्यागिय कोटि वैरी सम यद्यपि परम स्नेहि ॥ पिता त्यजो प्रल्हाद बिभीषण बंधु भरत महतारी ॥ बलि गुरु तज्यो कंत व्रज वनितन मये जग मंगल कारीं ॥ जाको नेह राम सों साचों सुकृती संत जहालों ॥ अंजन कहा आंखि जो फूटै वहुतक कहौं कहालों ॥ तुलसीदास पुज्य

सोई पीतम पुत्र प्राणते प्यारो ॥ जाको लग्यो सनेह रामसों सोइ जगहि तूं हमारो ॥

पद.

तीरथ कोन करे । हमारो तीरथ कोन करे ॥ ध्रु० ॥ मनमोही गंगा मनमोही जमुना । मनमोही स्नान करे ॥ १ ॥ मनमोही आसन मनमोही कडासन मनमोही मौन धरे ॥ २ ॥ मनमोही माला मनमोही मुद्रा । मनमोही ध्यान धरे ॥ ३ ॥ कहत कबिर । सुनोभाई-साधु । भटकत कौन फिरे ॥ ४ ॥

पद.

तनका नहीं भरोंसावे । देखे काल तयासे बे ॥ध्रु०॥ बडे राजमो साज विराजे मत जानो सुख मेला । कौन किसीका नाहींरे यारो आखर जात अकेला ॥ १ ॥ चोपचापके पगरी बांधी बालम पैच सवाई । मुछा मुरडकर दरपन देखें

ढाल फिरंग कर माहीं ॥ २ ॥ शाल दुशाल पटु ओढे खावे गरममसाला । जब आवेगा जमका फांसा होवेगरदी हल्ला ॥ ३ ॥ कहत कबिरा सुनभाई साधु मारग सीधा सवारा । नजर खोलकर देखो यारो ये सब झूट पसारा ॥४॥

पद.

द्वारकाको वास हो मोहि द्वारकाको वास ॥
शंखचक्रहू गदा पद्महू ते मिटे यमत्रास ॥
सकल तीरथ गोमतीमें करत नित्य निवास ॥
शंख झालरी झांज बाजे सदा सुखकी रास ॥
तजो देश वेश पतिग्रह तजो संपत्ती राजी ॥
दासी मीरा शरण आई तुम्हें अबसब लाजी ॥

पद.

जो विधिना निजयश करि पावूं ॥ तौ सब कहो होय सखि मेरी आपनी साथ पुरावूं ॥ लोचन रोम रोम प्रति मांगो पुनि पुनि त्रास देखावूं ॥ यकटक रहै पलक नहि लागै दद्धति

नई चलावूं ॥ कहां करौं छबिराशि श्यामघन लोचन द्वैत आघावूं यते परये निमिषसूर सुनु यह दुःख काहि सुनावूं ॥ माई म्हाको स्वप्नमें पढ बरनो गोपाल ॥ राती पीती चूरनी पहिरी मेहंदी पाणि रसाल ॥ कांई औरकी भरौं भांवरैं ह्माको जग जजांस ॥ मीरां प्रभु गिरधर ससों करी लगाई हाल ॥

पद.

भोलानाथ दिगंबर ये दुःख मेरा हरो रे ॥ ध्रु० ॥ चंदन चावल बेलकी पतीया । शिवजीके माथा धरो ॥ १ ॥ व्याघ्रकडासन आसन बैठे । गळा रुंडमाळ धरो ॥ २ ॥ अर्ध अंगमो गौरिगजानन । मस्तकीं गंगा धरो ॥ ३ ॥ मिराके प्रभु गिरिधर नार।मै तेरे पाव परो ॥४॥

पद.

रामभजनकू दिया कमलमुख । रामभजनकू दिया ॥ ध्रु० ॥ लख चौऱ्याशीं फेरे फिरकर

सुंदर नरतनु पाया ॥ १ ॥ खाया पिया सुखसे सोया इनमे क्यारे कमाया ॥ २ ॥ जोमुख निशिदिनीं राम नाम नही वहो तुम कछु नही किया ॥ ३ ॥ कहत कबिरा सुनभाई साधु आया वैसा गया ॥ ४ ॥

पद.

कायकू देह धरो काय अभागी ॥ ध्रु० ॥ इस सुख ब्रह्मा इस सुख पायो । निज क्यौ विसरो रे ॥ १ ॥ श्यामसुंदरकी सेवा चूकी । उपजत क्यौ न मारोरे ॥ २ ॥ कहत कबिरा सुनभाई साधु । नहीं तों नरकीं परोरे ॥ ३ ॥

पद.

देरी अब मायी ह्माकी गिरीधरलाल ॥ प्यारे चरणकी आनि करति हो और न दे मणि माल ॥ नात सगोपरि वागो सारो नने लगै मनो काल ॥ मीरां प्रभु गिरीधरनलालकि छवि लखि भई निहाला ॥

पद.

हरि तुम हरौ जननकी धीर । द्रौपदीकी लाज राखो तुम वढायो चोर ॥ भक्तकारण रूप नरहरि धऱ्यो आप शरीर ॥ हिरण्य कश्यपु मारी लीन्यो धऱ्यो नाहिं न धीर । बुडतही गज ग्राह मारो कियो बाहेरनीर ॥ दासी मीरां लाल गिरधर दुष्ट जहं तहं पीर ॥ जिओ ज्यानोत्योंकी लीजै सहज सधि ॥ जिओ ज्यानो त्यों लीजे ॥ तुमबिन मेरे और न कोऊ कृपा रावरे कीज ॥ वासर भूख न रैतन निद्रा यह तनु पल पल छीजै ॥ मीराप्रभु गिरीधर नागर अब मिली बिछुरन नहि जीजैं ॥

पद.

जमका अजब तडाका बे । तूं क्या जाने लडका बे॥ ध्रु०॥ बडे मिजाजी कठडे बैठे तकिया बिछाइत साजा । मारे झपट कर जमले जावे

जैसा खबूतर बुझा ॥ १ ॥ नवभी मरगये दसभी
मरगये । मरगये सहस्र आठ्यांशी । तेहतीस
कोटी देवता मरगये पडे कालकी फांसीं ॥ २ ॥
पिर मरे पैगंबर मरगये । मरगये जिंदा जोगी ।
जपी तपी संन्यासी मरगये हकमी रोगी ॥ ३ ॥
तीन लोक पर छत्र विराजे लुटा कुंजबिहारी ।
कहत कबिरा साभी मरगये स्यत कौन
बिचारी ॥ ४ ॥

पद.

रानाजी मैं सांवरे रंग रांची । सजि शृंगार पद बांधीं घुंघुरु लोक लाजल जि नाची ॥ गइ कुमति लहि साधुकी संगत भक्तिरुप भई साची ॥ गाय गाय हरिके गुण निशिदीन कालव्याल सौबांची उन बिन सवजग खारो लागत और बात सब कांची ॥ मरा श्री गिरधरनलाल सौं भक्ति रसीलो यांची ॥

पद.

येरी मैं तो दरददिवानी मेरा दरद न जानै कोय ॥ घायलगी गती घायल जानै और न जाने कोय ॥ ऊपी उपर शेज हमारी पौढन केहि विधि होय ॥ मीराको दुख तरहि मिटै जब वैद सवलिया होय ॥

पद.

पग घुंगरुरे पग घुंगरुरे बांधकर नाची ॥ ध्रु० ॥ मै आपने तो नारायनको । हो गइ आपही दासीरे ॥ १ ॥ विषका प्याला राज जिनें भेजा । पिवत मीरा हासीर ॥ २ ॥ लोक कहे मिरा भईरे बावरी । बाप कहे कुलनासीरे ॥ ३॥ मिराके प्रभु गिरीधर नागर । हरी चरण न की दासीरे ॥ ४ ॥

पद

अब तुम कब सुमरोगे राम । जिवडा दो दिनका यजमान ॥ ध्रु० ॥ गरमपनोमे हात

जुडाया। निकल हुआ वैमान ॥ १ ॥ बाल पनोमे खेल गमाया। तारुन पनमो काम ॥ २ ॥ वृद्धेपनमें कांपन लागा। निकल गया अवसान ॥ ३ ॥ झुटी काया झुटी माया। अखर मोत निदान ॥४॥ कहत कबीरा सुन भाई साधु। यहा घोड मैदान ॥ ५ ॥

पद

अजु हों देख्यों गिरीधारी ॥ सुंदर वदन मदनकी शोभा चित बनी आनियारी ॥ बजावे वंशी कुंजनमे ॥ गावत ताल तरंग रंगध्वनि नाचत ग्वाल गनमें ॥ माधुरी मूरति है प्यारी बसो रहें निशिदीन हिरदैमें टरी नहीं टारीं ॥ ताही पर तन मन वारी ॥ वह मुरती मोहिनी निहारत लोक लाज डारी ॥ तुलसीवन कुंजन संचारी ॥ गिरीधरलाल नवल नटनागर मिरा बलीहारी ॥

पद

रस भरियां महाराज मोको आप सुनाई बांसुरी ॥ सुनत बांसुरी भई बावरी निकसन लागी सांसुरी । रकत रतीभर ना रह्यो निगो-मासा मासुरी ॥ तनु तोला भरना रह्यो रही निगोडी सांसुरी ॥ मैं यमुनाजल भरन जाति थी सासु नणंद कीं चासुरीं ॥ मीराके प्रभु गिरीधर मिल गये पूरी मनकीं आसुरी ॥

(ठूमरी—रागखमाज—ताल पंजाबी.)

सघरा बिघारा जोबनव ॥ जावोजो बालम तुम हमसे ना बोलो ॥ मोरासमया ॥ धृ० ॥ तुम औरनसे प्रितल गाई ! हमरी लीनी न एक खबरीयां ॥ ऐसे सोहागको आगलगो ॥ मोरा जियरा क्यों जयाला ॥ जोबनवा ॥ १ ॥

(राग—भैरवी ताल त्रितला)

तुम बिन मेरी कोन खबरले । गोवर्धनगीरी धारी रे ॥ धृ० ॥ मोरे मुकुट पीतांबर शोभे कुंड-

लकी खुब न्यारीरे ॥ तुम ॥ धृ० ॥ भरी सभामों द्रौपदी ठारी । राखो लाज हमारी रे ॥ तुम ॥ धृ० ॥ मीराके प्रभु गीरीधर नागर । चरण कमल बली हारी रे ॥ तुम ॥ धृ० ॥ १ ॥

(राग--देस; ताल--पंचाबी ठेका.)

कांहे लागोजी आवत संग काना आनारी ॥ जावो जोवारे निलज देऊं लाखन गारी ॥ धृ०॥ चांदमें तोसे देत जात। हे नंद कुंवर मोहे नायक ताये । सुनरे विहारी मुरख अनारी बिच नरकार लेवूं तोरी पत सारी ॥ १ ॥

(राग--देस, ताल--पंजाबी ठेका.)

सांवरी सुरत तेरी देखी कन्हैया सुध न रही तन मनको रे ॥ धृ० ॥ जवसे गये मोरीरे हु नालीनीरे, ररे ररे जिया घवरावे मोरा ॥ क्यारे करूं कछुवस नहिं आवे, आसनही मौरे जीवन कीर ॥ १ ॥

(राग–पुर्वी ताल त्रिताल)

शाम मुरली बनाई । कुंजमो ॥ ध्रृ० ॥ राम-कली । गजरी । गांधारी । लाल बिलावल भयरोमे ॥ मुरली सुनत मोरी सुद बुद खोई । भुलपडी घर दारोमे ॥ ध्रृ० ॥ मीराके प्रभु गिरधर नागर । वारि जाउं तोरे चरननमों ॥१॥

(राग–बिहाग–ताल त्रिताल)

कैसी निकसे चांदनी । सरदरा तरात मद-मात बिक लभई पिउपिउ ठेवत भामिनी ॥ ध्रृ ॥ छिन आंगन छिन जात भुवनमें छिन बैठत छिन यारी हो दौरत । कलन परत वीर हा कुल चमकत जो सुखः भामिनी ॥ १ ॥

(राग यमन–ताल त्रिताल.)

हरवा मोरा देहो मंगा नातर मै गारी दुंगी ना दुंगी ना रहूंगी ॥ तुमसो बलमा ॥ ध्रृ० ॥ जो दोगे तुम् मोतन हरवा ॥ तब लागुंगी तुमरे गरवा ॥ १ ॥

पद

निरधनको धन राम । हमारे निरधनको धन ॥ धृ० ॥ चोर न लेवे दटहून जावे वखतपर आवे काम ॥ हमा ॥ १ ॥ सोवत बैसत जागत जपना हरीहर नाम ॥ हमा० ॥ धृ० ॥ दीन दीन होते सवाय सवाय खुटत नहीं एक दाम ॥ हमा० ॥ धृ० ॥ ठाकोर चले नगर दरबारे पास नही दाम ॥ हमा० ॥ कहत कबीरा सुनभाई साधु पार सको नही कामाहमा० ॥ १ ॥

पद

तुतो राम सुमर जग लखा दे ॥ धृ० ॥ चंडी भैरव सितला देवी फत्तर पुजत वाकु पुजवादे ॥ तुतो० ॥ १ ॥ हाथी चाल चलत गती अपनी कुतरा भुकन वाखु भुकवादे ॥ तुतो० ॥ धृ० ॥ कोरा कागद काली साई लिखत पडत वाकु पडवादे ॥ तुतो० ॥ धृ० ॥ कहत कबीरा सुन-भाई साधु नरक पचत वाकु पचवादे ॥ तुतो०॥१॥

श्री गजानन.

श्रीगजानन प्रसन्न.

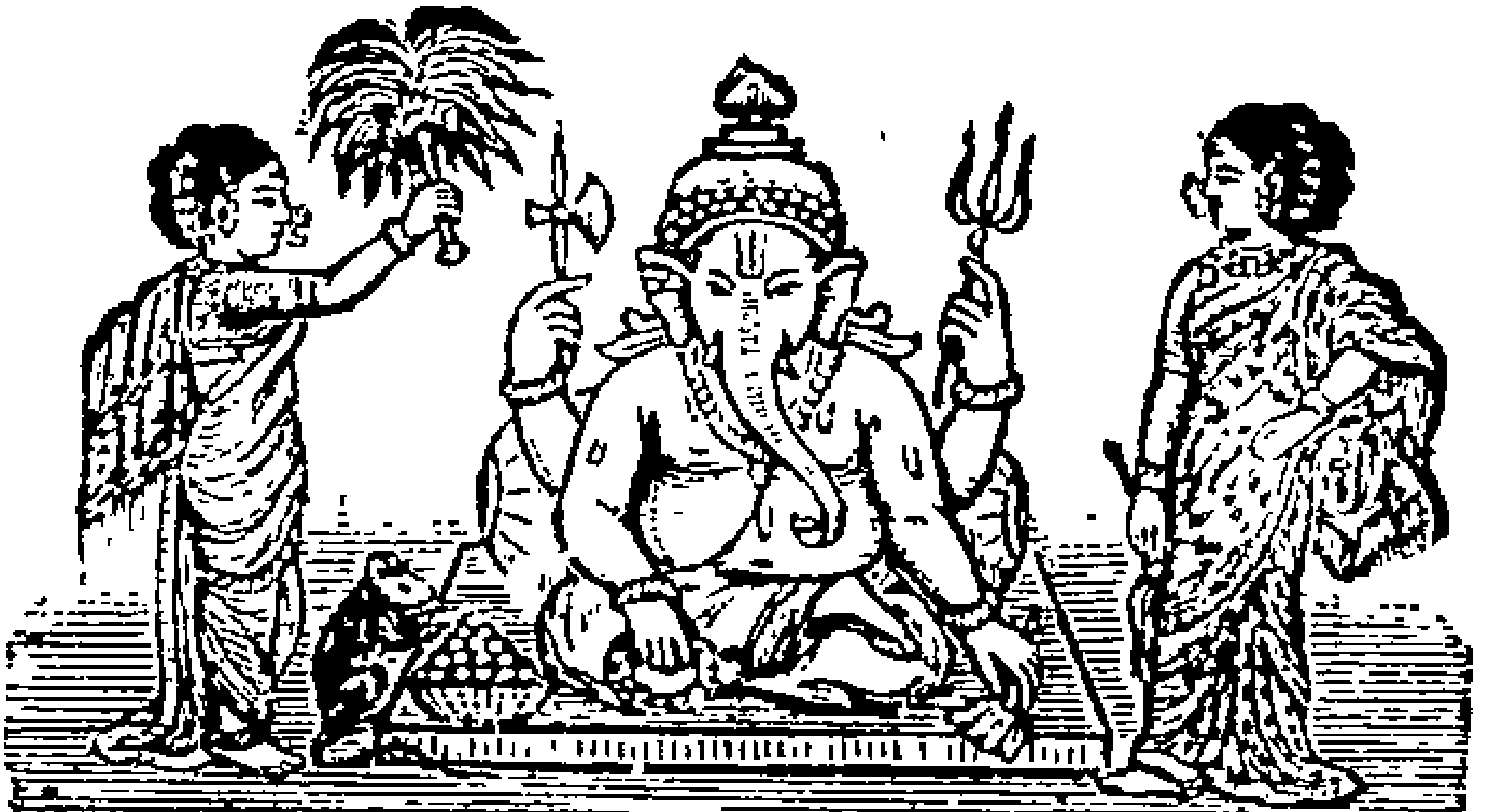

भाग चौथा

वक्रतुंड महाकाय सूर्यकोटि समप्रभु। निर्विघ्नं कुरु मे देव सर्व कार्येषु सर्वदा ॥ १ ॥ गणनाथ-सरस्वतीरविशुक्रबृहस्पतीन् । पंचैतान्संस्मरेन्नित्यं वेदवाणीप्रवृत्तये ॥ १ ॥ गुरुर्ब्रह्मा गुरुर्विष्णुर्गुरुर्देवो महेश्वरः। गुरुः साक्षात्परब्रह्म तस्मै श्रीगुरुवेनमः ॥ १ ॥ कराग्रे वसते लक्ष्मीः करमध्ये सरस्वती। करमूले तु गोविंदः प्रभाते करदर्शनम् ॥ १ ॥ शांताकारं भुजग-

शयनं पद्मनाभं सुरेशं । विश्वाधारं गगनसदृशं मेघवर्णं शुभांगम् । लक्ष्मीकांतं कमलनयनं योगिभिर्ध्यानगम्यं । वंदे विष्णुं भवभयहरं सर्वलोकैकनाथम् ॥ १ ॥ काषायवस्त्रं करदंड धारिणं । कमंडलुं पद्मकरेण शंखं ॥ चक्रं गदाभूषितभूषणाढ्यं । श्रीपादराजं शरणं प्रपद्ये ॥१॥
सर्वदा सर्वकार्येषु नास्ति तेषां त्वमंगलम् । येषां हृदिस्थो भगवान् मंगलायतनं हरिः ॥ १ ॥
अहल्या द्रौपदी सीता तारा मंदोदरी तथा । पंचकन्यः स्मरेन्नित्यं महापातकनाशनम् ॥ २ ॥
वसुदेवसुतं देवं कंसचाणूरमर्दनम् । देवकीपरमानंदं कृष्णं वंदे जगद्गुरुम्. ॥ ३ ॥

आदौ रामतपोवनाधिगमनं हत्वा मृगं कांचनम् वैदेहीहरणं जटायुमरणम् सुग्रीवसंभाषणम् । वालानिर्दलनं समुद्रतरणं लंकापुरीदाहनम् पश्चाद्रावणकुंभकर्णहननमेतद्धि रामायणम् ॥ १ ॥ मंगलं भगवान्विष्णुर्मंगलं गरुड-

ध्वजः । मंगलं पुंडरीकाक्षो मंगलायतनं हरिः॥१॥
श्रीरामा पुरुषोत्तमा नरहरी नारायणा केशवा
गोविंदा गरुडध्वजा गुणनिधे दामोदरा माधवा।
श्रीकृष्णा कमलापते यदुपते सीतापते श्रीपते
वैकुंठाधिपते चराचरपते लक्ष्मीपते पाहि माम्
॥ १ ॥ अयोध्या मथुरा माया काशी कांची
अवंतिका । पुरी द्वारावती चैव सप्तैता मोक्ष-
दायिकाः ॥ १ ॥

॥ श्लोक ॥

अहो येतां जातां उठत बसतां कार्य करितां
सदा देतां घेतां वदनिं वदतां ग्रास गिळितां।
घरीं दारीं शय्येवरि रतिसुखाचे अवसरीं सम-
स्तांची लज्जा त्यजुनि भगवद्‍चिंतन करीं ॥ १ ॥

॥ सुविचार माला ॥

प्रापंचीं ममता कधीं धरुं नको लोभांत गुंतूं
नको। लोकीं तूं खळ दुष्ट नष्ट भलत्या संगांत

बैसूं नको । कांहीं कर्म करूं नको गुरुमहापंथासि मोडूं नको । जो कोणी भवदुःख सर्व निरसी तो देव सोडूं नको ॥ १ ॥ संसारीं असतां प्रवाहपतितद्वंद्वांसि त्रासूं नको । खेदा खेद मनांत आणु निवनीं जाणें विचारूं नको । कर्णीं दुष्ट कठोर शब्द पडती तें दुःख मानूं नको । भोगें दुःख सुखादि सारुनि निजानंदास भंगूं नको ॥ २ ॥ लाभीं हर्ष नको विषादहि नको निंदा प्रशंसा नको हानीचा मनिं शोक तूं धरुं नको देहीं अहंता नको । कोणाचें इतिकृत्य तें स्मरुं नको माझें तुझें हें नको । आप्तांसी ममता नको गुरु परब्रह्मासी सोडूं नको ॥ ३ ॥ प्रारब्धीं सुखभोगयोग नसतां तें दैन्य मानूं नको । इंद्राची बहु संपदा गणुं नको क्षुद्रार्थ वांछू नको । देहाचें कृतकर्म दुःख अपुलें कोणास सांगूं नको । भूलोकांत महाप्रसंग पडतां तूं सत्व सोडूं नको ॥ ४ ॥ माया मोह नको सुसंग

असतां सोडूनि जाऊं नको। चिंता शोक नको परार्थकरितां लोकांस लाजूं नको। वर्णोच्चार नको जनांत बसतां गोष्टी भवाच्या नको। चित्तीं राग नको अनावर खरें वैराग्य सोडूं नको ॥ ५ ॥ नानाचार नको कुकर्म करणें ही क्षुद्र-बुद्धी नको। माया कल्पित वित्तवाजिकरि हे भोगार्थ वांछूं नको। काय क्लेश नको जनीं मूढ अशा संगांत बैसूं नको। जेथें जाउनि येत ना मुनि कदा तें धाम सोडूं नको ॥ ६ ॥

मुक्ताविद्रुम हेम नीरधवलच्छायैर्मुखैःस्त्रीक्षणैः युक्तामिंदुकलानिबंधमुकुटां तत्त्वार्थवर्णात्मिकां ॥ गायत्रीं वरदाभयां कुशकशां शुभ्रं कपालं गुणं शंखं चक्र मथारविंद युगुलं हस्तर्वहन्तीं भजे ॥ १ ॥ ध्यायेन्नित्यं महेशं रजतगिरिनिभं चारु-चंद्रावतंसं। रत्नाकल्पो ज्वलांगं परशुमृगवरा भीतिहस्तं प्रसन्नं ॥ पद्मासीनंसमतात्सुत ममर-

गणैर्व्याघ्रकृतींवसानं। विश्वाद्यं विश्ववंद्यं निखिलभयहरं पंचवक्त्रं त्रिनेत्रम् ॥ १ ॥

॥ भूपाळी गणपतीची ॥

उठा उठा हो सकाळिक वाचे स्मरावा गजमुख। ऋद्धिसिद्धीचा नायक सुखदायक भक्तांसी ॥ सु० दासांसी ॥ ध्रु० ॥ अंगीं शेंदुराची उटी माथां शोभतसे किरिटी। केशरकस्तुरी ललाटीं कंठीं हार साजिरा ॥ १ ॥ कानीं कुंडलाची प्रभा चंद्रसूर्य जैसी नभा। माजीं नागबंदी शोभा स्मरतां उभा जवळीं तो ॥ २ ॥ कांसे पितांबराची धटी हातीं मोदकाची वाटी। रामनंद स्मरतां कंठीं तो संकटीं पावतो ॥ ३ ॥

॥ भूपाळी विठ्ठलाची ॥

उठा उठाहो मुरारी। बोले रखुमाई सुंदरी। भक्त गर्जती महाद्वारीं। त्यांसी द्यावें दर्शन ॥ध्रु०॥ राउळीं जागे जाहले हरी। भक्त गर्जती

जयजयकारीं । नारद तुंबर कीर्तन करीं । प्रेमानंदें डुल्लतसे ॥ १ ॥ सर्व पुजा तुळसीपान । घेउनि आले भक्तजन । द्यावें तयांसी दर्शन । विलंब कांहीं न करावा ॥ २ ॥ ऐसा उगवला दिनकर । भक्त गर्जति जयजयकार । तेथें गणेश-नामा किंकर । हरि चरणावरी लोळतसे ॥ ३ ॥

॥ भूपाळी रामाची ॥

उठोनियां प्रातःकाळीं । जपा राम नामावळी । स्वयें ध्यातो चंद्रमौळी । शैलबाळी समवेत ॥ ध्रु० ॥ राम योग्यांचें मंडन । राम भक्तांचें भूषण । राम धर्माचें रक्षण । संरक्षण दासाचें ॥ १ ॥ रामें ताटिका मारिली । रामें शिळा उद्धरिली । रामें जानकी पर्णिली । गणिका केली ते मुक्त ॥ २ ॥ रामें पाषाण तारिले । रामें दैत्य संहारिले । रामें बंदी सोडविले । मुक्त केले सुरवर ॥ ३ ॥ रामें रक्षिलें भक्तांसी ।

रामें सोडविलें देवांसी । रामदासाचे मानसीं । रामदासी आनंद ॥ ४ ॥

॥ भूपाळी विष्णूची ॥

देहासही आलिया ॥ ओळखा शारंगधर ॥ नाहीं तरी संसार ॥ जाईल लया ॥ ध्रु० ॥ विषयाचें श्रमसुख ॥ वेगडेची वाहुली ॥ अभ्रांची साउली ॥ जाईल लया ॥१॥ कवणाचा मायबाप ॥ कवणाचें गणगोत ॥ मृगजलवत ॥ जाईल लया ॥ २ ॥ ज्ञानदेव म्हणे ॥ पाहतांची पाहिलें ॥ जाईल लया ॥ ३ ॥

॥ भूपाळी शंकराची ॥

द्वादशलिंग नामावळी ॥ भावें करोनि प्रभातकाळीं ॥ उच्चारितां स्वकुळ मेळीं ॥ वास अंतीं शिवभुवनीं ॥ ध्रु० ॥ विश्वनाथ तो विश्वोद्धारी ॥ भागिरथीचें तीर विहारी ॥ पतीत पावन शिव त्रिपुरारी ॥ कैवारी निजदा-

सांचा ॥ १ ॥ अति प्रिय ममलेश्वर ओंकारा ॥ भक्त जनासी हो उद्धारा ॥ प्रातःकाळीं स्मरण करा ॥ उद्धारा आपल्या कोटीकुळां ॥ २ ॥ महाकाळेश्वर अवंति धामीं ॥ सदैव रत व्हा त्याचे नामीं ॥ परत्र आणा आपुले धामीं ॥ वर्ता आरामीं पवित्रपणें ॥ ३ ॥ श्रीघृष्णेश्वर वेरुळवासी ॥ सोरटी सोमनाथ सुखराशी । भिमाशंकर भवभयनाशी ॥ भजतां यांसी भाव बळें ॥ ४ ॥ प्रतापदिनकर नागनाथ ॥ परळी वैजनाथ विख्यात ॥

॥ भूपाळी देवीची ॥

दानव कूळ संहारिके ॥ निजजन भक्तांसी तारिके ॥ मात पुरवीसी रेणुके ॥ माहुर क्षेत्रीं विराजसी ॥ ध्रु० ॥ मुळप्रकृतिमाय वरवंटे ॥ हे आधारक धूर्जटे ॥ पडूं नेदीसी संकटें ॥ औट पीठें पृथ्वीवरी ॥ १ ॥ तुळजापुरचे तुळजाबाई ॥ कृपाकटाक्षें पाहा लवलाहीं ॥ सर्वकाळ तुझे

पायीं ॥ माझी डोई असूं दे ॥ २ ॥ महालक्ष्मी तूं कोल्हापुरीं ॥ कोल्हापुर वधुनी करीं ॥ विजय सज्ज त्रिपूर सुंदरी ॥ नांदसी मंदिरीं आपुल्या ॥ ३ ॥ हे आदिमाये सप्तशृंगे ॥ त्रिपुरांतक प्रियभवभंगे ॥ निजदासां तारी स्वांगें ॥ प्रतापगंगे जगदंबे ॥४॥ एक पीठ तें तुळजापूर ॥ द्वितीय पीठ तें माहूर ॥ तृतीय पीठ कोल्हापूर ॥ सप्तशृंगी अर्धपीठ ॥५॥ औठपीठें पवित्रस्थळें ॥ गातां हृदयीं पुण्यागळें ॥ त्र्यंबक झड घालुनियांबळें ॥ प्रातःसमयीं ध्यातसे ॥ ६ ॥

॥ भूपाळी दत्ताची ॥

उठुनि सुप्रभातीं स्मरूं दत्तात्रय देवा ॥ प्रेमभाव धरुनी त्याची आम्ही करूं सेवा ॥ ध्रु० ॥ तो परेशचिदानंद श्रमदुःखातें वारी ॥ स्तविती भक्त संकटसमयीं स्वामी येउनि त्यां तारी ॥ उठुनि० ॥ २ ॥ कृपा करितो भक्तांवरती स्वभक्त

मलहारी ॥ आठवितांची धाव घालितो निज-
जन कैवारी ॥ उठुनि ॥ ३ ॥ अनुदिनिं गुण ते
गाती त्याचे भाविक नरनारी ॥ धरी भक्त जो
कास त्यासी भवनदि पारकरी ॥ उठुनि० ॥ ५ ॥

॥ भूपाळी कृष्णाची ॥

घनश्याम सुंदरा श्रीधरा अरुणोदय झाला ॥
उठिं लवकर वनमाळी उदयाचळीं मित्र आला
॥ ध्रु० ॥ सायंकाळीं एके मेळीं द्विजगण अवघे
वृक्षीं ॥ अरुणोदय होतांचि उडाले चरावया
पक्षी ॥ अघमर्षणादिक रुनि तापसी तपाचरण
दक्षी ॥ प्रभातकाळीं उठुनि कापडी तीर्थपंथ
लक्षी ॥ करुनि सडासंमार्जन गोपी कुंभ घेउनि
कुक्षीं ॥ यमुना जलासीं जातां मुकुंदा दध्योदन-
भक्षी ॥ चाल ॥ मुक्तता होऊ पाहे कमळिणी-
पासुनि भ्रमरा ॥ पूर्व दिशें मुख धुतलें होतसे
नाश तिमिरा ॥ उठिं लवकर गोविंदा सांवळ्या

नंद कुमरा ॥ चाल ॥ मुखप्रक्षालन करीं अगो-
कारिं भाकर काला ॥ उठिलव० ॥ १ ॥ घरोघरीं
दीप अखंड त्यांच्या सरसावुनि वाती ॥ गीत
गाति सप्रेमें गोपी सदना येति जाती ॥ प्रवर्तोनि
गृहाकामीं रंगमाळा घालुं पाहती ॥ आनंदकंदा
प्रभात झाली उठ सरली राती ॥ काढिं धार क्षीर
पात्रें घेउनि धेनु हंबरताती ॥ द्वारिं उभे गोपाळ
हाका मारुन तुजला बाहती ॥ चाल । हे मुक्ता-
हार कंठीं घालिया रंग माळा ॥ हातीं वेत्र काष्ट
बरवें कांबळा घेईं काळा ॥ मम आत्मजमधु-
सदना हृषिकेशि जगत्पाळा ॥ चाल ॥ लक्षिताती
वासुरें हरीरे धेनु स्तन पानाला ॥ उठील० ॥ २ ॥
प्रातःस्नानें करुनि गोपिका अलंकार नटती ॥
कुंकुमादिचर्चूनि मंथना लागिं आरंभिती ॥
प्रेमभरित अंतरांत वदनीं नामावळि गाती ॥
अर्घ्यदान देउनियां द्विज गण देवार्चन करिती॥
नेमनिष्ठ वैष्णव जन विष्णुसी पुजासमर्पीती ॥

स्मार्त शिवार्चन करिसी शाक्तते शक्तिसी आराधीती॥चाल॥ ऋषिगण आश्रमवासी जे निरंजनीं घाल ॥ अरुणोदयीं आपुलाले ध्यानीं निमग्न झाले ॥ हे पंच उषःकालीं रविचक्र निघों आलें ॥ चाल ॥ एवढा वेळ निजलासी म्हणुनि हरि समजेल नंदाला ॥ उठिल० ॥३॥ विद्यार्थी विद्याभ्यासास्तव सादर गुरुपायीं ॥ अध्यापन गुरु करिती शिष्य अध्यायन उदयीं ॥ याज्ञीक जनते यज्ञकुंडि आहुती टाकितात्ति पाहीं ॥ रविप्रकाश होऊं पाहे उजळल्या शुद्ध दिशा दाहीं ॥ हे माझे पाडस सांवळे उठ कृष्णाबाई ॥ गोधनसवें बळिराम घेउनि वनाप्रती जाई ॥ ॥ चाल ॥ मुनिजनमानसहंसा गोपि मनकमल भृंगा ॥ मुरहर पंकज पाणी पद्मनाम श्रीरंगा ॥ शकटांतक सर्वेशा हे हरेतापभृंगा ॥ चाल ॥ कोटि आनंगाहुनि तेज आगळे हरि तव वदनाला ॥ होनाजो बाळा नित्य ध्यातसे तुझिया चरणाला ॥ ४ ॥

॥ आरती गणपतीची ॥

सुखकर्ता दुःखहर्ता वार्ता विघ्नाची । नुरवी पुरवी प्रेम कृपा जयाची ॥ सर्वांगीं सुंदर उटि शेंदूराची । कंठीं झळके माळ मुक्ताफळांची ॥१॥ जयदेव जयदेव जय मंगळमूर्ती । दर्शनमात्रें मनःकामना पुरती ॥ धृ० ॥ रत्नखचित फरा तुज गौरीकुमरा । चंदनाची उटी कुंकुमकेशरा । हिरजडितमुगुट शोभतो बरा । रुणझुणती नूपुरें चरणीं घागरिया ॥ २ ॥ लंबोदर पीतांबर फणिवर बंधना । सरळ सोंड वक्रतुंड त्रीनयना दास रामाचा वाट पाहे सदना । संकष्टीं पावावें निर्वाणीं रक्षावें सुरवरवंदना ॥ ३ ॥

॥ आरती देविची ॥

दुर्गे दुर्घट भारी तुजविण संसारीं । अनाथनाथे अंबे करुणा विस्तारी । वारीं वारीं जन्ममरणातें वारीं । हारीं पडलों आतां संकट निवारीं ॥१॥

जयदेवी जयदेवा जय महिषासुरमथनी। सुरवर ईश्वरवरदे तारक संजिवनी ॥ त्रिभुवनभुवनीं पाहतां तुजऐशी नाहीं। चारी श्रमले परंतु न बोलवे कांहीं। साही विवाद करितां पडले प्रवाहीं। तें तूं भक्तांलागीं पावसि लवलाहीं ॥ २ ॥ प्रसन्नवदनें प्रसन्न होसी निजदासां। क्लेशापासुनि सोडीं तोडीं भवपाशा। अंबे तुजवांचून कोण पुरविल आशा। नरहरि तल्लिन झाला पदपंकजलेशा ॥ ३ ॥

आरती विठ्ठलाची.

युगें अठ्ठावीस विटेवरी उभा। वामांगीं रखुमाई दिसे दिव्य शोभा। पुंडलिकाच्या भेटी परब्रह्म आलेंगा। चरणीं वाहे भीमा उद्धरीं जगा ॥ १ ॥ जयदेव जयदेव जय पांडुरंगा। रखुमाईवल्लभा राईच्या वल्लभा पाव जिवलगा ॥ जयदेव० ॥ ध्रु० ॥ तुळशीमाळा गळां कर

ठेउनि कटीं । कांसे पीतांबर कस्तुरि ललाटीं । देव सुरवर नित्य येती भेटी । गरुड हनुमंत पुढें उभे राहती ॥ २ ॥ धन्य वेणुनाद अनुक्षेत्र पाळा । सुवर्णाचीं कमळें वनमाळा गळां । राईरखुमाबाई राणीया सकळां । ओंवाळिती राजा विठोबा सांवळा ॥ ३ ॥ ओंवाळूं आरत्या कुर्वंड्या येती । चंद्रभागेमाजी सोडुनियां देती । दिंड्या पताका वैष्णव नाचती । पंढरीचा महिमा वर्णावा किती ॥ ४ ॥ आषाढी कार्तिकी भक्तजन येती । चंद्रभागे तीरीं स्नानें जे करिती । दर्शनहेळामात्रें तयां होय मुक्ती । केशवासी नामदेव भावें ओंवाळिती ॥ जयदेव ॥ ५ ॥

॥ आरती शंकराची ॥

लवथवती विक्राळ ब्रह्मांडीं माळा । विषें कंठीं काळा त्रिनेत्रीं ज्वाळा । लावण्यसुंदर मस्तकीं बाळा । तथुनियां जळ निर्मळ वाहे झुळझुळा

श्री कृष्णभगवान.

॥ १ ॥ जयदेव जयदेव जयश्रीशंकरा। आरती ओंवाळूं तुज कर्पुरगौरा ॥ ध्रु० ॥ कर्पुरगौर भोळा नयनीं विशाळा। अर्धांगीं पार्वती सुमनांच्या माळा। विभुतीचें उजळण शितीकंठ नीळा। ऐसा शंकर शोभे उमावेल्हाळा ॥ २ ॥ देवीं दैत्यीं सागर मंथन पैं केलें। त्यामाजी अवचित हळहळतें उठलें। तें त्वां आनंदें प्राशन केलें। नीलकंठ नाम प्रसिद्ध झालें ॥ ३ ॥ व्याघ्रांबर फणिवरधर सुंदर मदनारी। पंचानन मनमोहन मुनिजन सुखकारी। शतकोटीचें बीज वाचे उच्चारी। रघुकुळ टिळक रामदासा अंतरीं ॥ ४ ॥

॥ आरती सत्यनारायणाची ॥

जय जय दीनदयाळा सत्यनारायण देवा ॥ पंचारति ओंवाळूं श्रीपती तुज भक्तीभावा ॥

जय देव० ॥ धृ० ॥ विधियुक्त पुजुनि करितां पुराण श्रवण ॥ परिमळद्रव्यांसहित पुष्पमाळा अर्पन ॥ घृतयुक्तशर्करा मिश्रित गोधूमचूर्ण ॥ प्रसाद भक्षण करितां तूं त्यां प्रसन्न नारायण ॥ जय० ॥ १ ॥ शतानंदें विप्रें पूर्वीं व्रत हें आचरिलें ॥ दरिद्र दवडुनि अंती त्यातें मोक्ष-पदा नेलें॥त्यापासुनि हें व्रत कलियुगीं सकळां श्रुत झालें ॥ भावार्थें पूजितां सर्वा इच्छित लाभलें ॥ जय० ॥ साधुवैश्यें संततिसाठीं तुजला प्रार्थिलें ॥ इच्छित पुरतां मदांध होउनि व्रत न आचरिलें ॥ त्या पापानें संकटिं पडुनि दुःखहि भोगीलें ॥ स्मृति होउनि आचरितां व्रत त्या तुवांचि उद्धरिलें ॥ जय० ॥ ३ ॥प्रसाद विसरुनि पतिभेटीला कलावती गेली ॥ क्षोभ तुझा होतांचि तयाची नौका बुडाली ॥ अंगध्वज

रायासी यापरि दुःखस्थिति आली ॥ मृतवार्ता शतपुत्रांची सत्वर कर्णी परिसली ॥ जय० ॥ ॥ ४ ॥ पुनरपि पूजुनि प्रसाद ग्रहण करितां तत्क्षणीं ॥ पतिची नौका तरली देखे कलावती नयनीं ॥ अंगध्वजरायासी पुत्र भेटति येऊनी ॥ ऐसा भक्तां संकटीं पावसि तूं चक्रपाणि ॥जय० ॥ ५ ॥ अनन्यभावें पुजुनि हें व्रत जे जन आचरती ॥ इच्छित पुरविसी त्यातें देउनि संतति संपती ॥ संहरती भय दुरितें सर्वहि बंधनें तुटती ॥ राजा रंका समान मानुनि पावसि श्रीपती ॥ जय० ॥ ६ ॥ ऐसा तव वृत्त अपार महिमा वर्णू मी कैसा ॥ भक्तिपुरःसर आचरती त्यां पावसि जगदिशा ॥ भक्ताचा कनवाळू कल्पद्रुम तूं सर्वेशा ॥ मोरेश्वरसुत वासुदेव तुज विनवी भवनाशा ॥ जय० ॥ ७ ॥

॥ आरती दत्ताची ॥

त्रिगुणात्मक त्रैमूर्ती दत्त हो जाणा । त्रिगुणी अवतार त्रैलोक्य राणा ॥ नेती नेती शब्द नये अनुमाना । सुरनरमुनिजनयोगी समाधि नये ध्याना ॥ १ ॥ जयदेव जयदेव जय श्रीगुरुदत्ता । आरति ओवाळितां हरली भवचिंता ॥ ध्रु० ॥ सबाह्य अभ्यंतरीं तूं एक दत्त । अभाग्यांसी कैची कळेल हो मात ॥ पराही परतली येथें कैंचा हेत । जन्म मरणाचाही पुरलासे अंत ॥ २ ॥ दत्त येऊनियां उभा ठाकला । साष्टांग नमन प्रणिपात केला । प्रसन्न होऊन अशिर्वाद दिधला । जन्ममरणाचा फेरा चुकविला ॥ ३ ॥ दत्तदत्त ऐसें लागलें ध्यान । हारपलें मन झालें उन्मन । मीतूंपणाची झाली बोळवण । एका जनार्दनीं श्रीदत्त ध्यान ॥ ४ ॥

॥ आरती रामदासाची ॥

आरती रामदासा । सद्गुरु सर्वेशा ॥ कायावाचामनोभावें । ओंवाळूं परेशा ॥ ध्रु० ॥ रामदास मूर्तिमंत । रामचंद्र अवतार ॥ कलियुगीं अवतरोनी । केला भक्तांचा उद्धार ॥ १ ॥ वैराग्य भक्तिज्ञान । शांति क्षमा विरक्त ॥ कृत । विवेकसाल क्षमादया सर्वभूतीं ॥२ ॥ सच्चिदानंदघन । रामदास केवळ ॥ दिनकर कृपायोगें । रामचंद्र निर्मळ ॥ ३ ॥ आरती० ॥

॥ आरती नृसिंहाची ॥

कडकडिला स्तंभ गडगडिलें गगन ॥ अवनी होत आहे कंपायमान ॥ तडतडलीं नक्षत्रें पडताती जाण ॥ उग्र रूपें प्रगटे तो सिंहवदन ॥ जयदेव जयदेव जय नरहरिराया ॥ आरती

आवाळूं महाराजवर्या ॥ १ ॥ एकवीस स्वर्ग माय डळमळली कैसी ॥ ब्रह्मयाच्या वाटे अभिनव चित्तासी ॥ चंद्रसूर्य दोन्ही लोपती प्रकाशीं ॥ कैलासीं शंकर दचकें मानसीं ॥ ज० ॥ २ ॥ थरथरती त्या जटा जिव्हा लळलळित ॥ तीक्ष्ण नखें तो दैत्य विदारीत ॥ अर्धांगीं कमलेज शिरीं छाया धरित ॥ माधवदास स्वामी नरहरि शोभत ॥ जय० ॥ ३ ॥

॥ आरती रामचंद्राची ॥

उत्कट साधुनी शिळा सेतु बांधोनी । लिंगदेहलंकापुर विध्वंसूनी । कामक्रोधादिक राक्षस मर्दनी । देह अहंभाव रावण विवटूनी ॥ १ ॥ जयदेव जयदेव जय निजबोधा रामा । परमार्थें आरती परिपू-

र्णकामा ॥ धृ० ॥ प्रथम सितशुद्धी हनु-
मंत गेला । लंकादहन करुनी अखया मारिला ।
मारिला जंबुमाळी भुवनि त्राहाटीला । आनं-
दाची गुढी घेउनियां आला ॥ २ ॥ निजबळें
निजशक्ति सोडविली सीता । म्हणुनी येणें झालें
अयोध्यें रघुनाथा । आनंदें वोसंडे वैराग्य भरता ।
आरती घेउनि आली कौसल्या माता ॥ ३ ॥
अनुहतध्वनी गर्जनी अपार । अठरा पद्में
वानर करिती भुभुःकार । अयोध्येसी आले
दशरथ कुमर । नगरीं होत आहे आनंद थोर
॥ ४ ॥ सहज सिंहासनीं राजा रघुवीर । सोहं-
भावें तया पूजा उपचार । सहजांची आरती
वाद्यांचा गजर । माधवदासा स्वामी आठ-
वना विसर ॥ ५ ॥

॥ आरती मारुतीची ॥

सत्राणें उड्डाणें हुंकार वदनीं । करि डळमळ भूमंडळ सिंधूजळ गगनीं । गडबडिलें ब्रम्हांड धाकें त्रिभुवनीं । सुरनर निशाचर त्या झाल्या पळणी ॥१॥ जयदेव जयदेव जय हनुमंता । तुमचेनि प्रसादें न भीं कृतांता ॥ ध्रु० ॥ दुमदुमलीं पाताळें उठिला प्रतिशब्द । थरथरिला धरणीधर मानिला खेद । कडकडिले पर्वत उडुगण उच्छेद । रामी रामदासा शक्तिचा बोध ॥ २ ॥

॥ आरती कृष्णाची ॥

ओवाळूं आरती मदनगोपाळा । श्यामसुंदर गळां वैजयंती माळा ॥ ध्रु० ॥ चरणकमल ज्याचें अति सुकूमार । ध्वजवज्रांकुश ब्रीदांचें

तोडर ॥ १ ॥ नाभिकमळीं ज्याचे ब्रह्मयाचें स्थान । हृदयीं पदक शोभे श्रीवत्सलांछन ॥२॥ मुखकमल पाहतां सुर्याच्या कोटी । मोहियेलें मानस कोंदियेलें द्रष्टी ॥ ३ ॥ जडित मुगुट ज्याचा देदीप्यमान । तेणें तेजें कोंदलें अवघें त्रिभुवन ॥ ४ ॥ एका जनार्दनीं देखियेलें रुप । रुप पाहों जातां झालें तद्रूप ॥ ५ ॥

आरती एकनाथाची ॥

आरतीएकनाथा ॥ महाराजः समर्था ॥ त्रिभुवनीं तूंची थोर ॥ जगद्गुरु जगन्नाथा ॥ ध्रृ ॥ एकनाथ हें सार ॥ वेदशास्त्राचें गुज ॥ संसारदुःख नासे ॥ महामंत्राचें बीज ॥ आरती० ॥ १ ॥ एकनाथ नाम घेतां ॥ सुख वाटलें चित्ता ॥ अनंत गोपाळदास धणी न पुरे गातां ॥ अरती० ॥ २ ॥

आरती दशअवतारांची ॥

आरती सप्रेम जयजय विठ्ठल परब्रह्म ॥
भक्त संकटीं नानास्वरुपीं स्थापुनि स्वधर्मा ॥ध्रु॥
अंब ऋषी कारणें गर्भवास सोशिसी ॥ वेद नेले
चोरुनि ब्रह्मा आणुनियां देसी ॥ मच्छरूपी
नारायण सप्तहिसागर धुंडिसी ॥ हस्त लागतां
शंखा सुरा तुझा वर देसी ॥ आरती० ॥ १ ॥
रसातळासी जातां पृथ्वी पाठीवर घेसी ॥ परो
पकारासाठीं देवा कांसव झालासी ॥ दाढे-
धरुनी पृथ्वी नेतां वराहरुप होसी ॥ प्रल्हादा
कारणें नरहरी स्तंभीं गुरगुरसी ॥ आरती० ॥ २ ॥
पांचवे अवतारीं बळिचे द्वाराला जासी ॥
भिक्षे स्थळ मागुनी बळिला पाताळा नेसी ॥
सर्व समर्पण केलें म्हणउनि प्रसन्न त्या होसी ॥

वामन रूप धरुनि बळिचे द्वारीं तिष्ठसी ॥ आरती० ॥३॥ सहस्त्रार्जुन मातला जमदग्नीचा वध केला ॥ कष्टीते रेणुका म्हणुनी सहस्त्रार्जुन वधिला ॥ निःक्षत्री पृथ्वीदान दिधली विप्राला ॥ सहावा अवतार परशुराम प्रगटला आरती० ॥ ४ ॥ मातला रावण सर्वां उपद्रव केला ॥ तेतिस कोटी देव बंदीं हरिलें सितेला ॥ पितृवचना लागीं रामें वनवास केला ॥ मिळोनियां वानर सहित राजाराम प्रगटला ॥ आरती० ॥ ५ ॥ देवकी वसुदेव बंदीमोचन त्वां केलें ॥ नंदा घरीं जाउनि निजसुख गोकुळा दिधलें ॥ गोरस चोरी करितां नवलक्ष गोपाळ मेळविले ॥ गोपिकांचे प्रेम पाहुनि श्रीकृष्ण भुलले ॥ आरती० ॥ ६ ॥ बौद्धकलंकी कलियुगीं अधर्म हा अवघा ॥ सोडुनि दिधला धर्म

म्हणउनि न दीससी देवा ॥ म्लेंच्छमर्दन करिसी म्हणोनी कलंकी केशवा ॥ बहिरविजा-न्हवी द्यावी निजसुख नंदाची सेवा ॥ आरती सप्रेम जय जय विठ्ठल परब्रह्म ॥ ७ ॥

॥ काकडा आरती विठ्ठलाची ॥

येई हो विठ्ठले माझे माउलीये माझे माउलीये ॥ निढळा वरी कर ठेवुनी वाट मी पाहें ॥ ध्रु०॥ आलिया गेलिया हातीं धाडी निरोप देवा धाडी निरोप ॥ पंढरपुरीं नांदतो माझा मायबाप ॥ येई० ॥ १ ॥ पिवळा पीतांबर कैसा गगनीं झळकला, कैसा गगनीं झळकला ॥ गरुडावर बैसून माझा कैवारी आला ॥ येई० ॥ २ ॥ विठोबाचें राज्य आम्हां नित्य दिपवाळी, आम्हां

नित्य दिपवाळी॥ विष्णुदास नामा जीवेंभावें ओंवाळी ॥ येई० ॥ ३ ॥

॥ आरती ज्ञानेश्वराची ॥

आरती ज्ञानराजा । महाकैवल्यतेजा ॥ सेविती साधुसंत । मनु वेधला माझा ॥ ध्रु० ॥ लोपलें ज्ञान जगीं । हित नेणती कोणी ॥ अवतार पांडुरंग । नाम ठेविलें ज्ञानीं ॥ १ ॥ प्रगट गुह्य बोले । विश्वब्रह्मचि केलें ॥ रामजनार्दनीं । पायीं एकचि ठेलें ॥ २ ॥ आरती० ॥

॥ आरती तुकारामाची ॥

आरती तुकारामा । स्वामी सद्गुरुधामा ॥ सच्चिदानंद मूर्ती । पाय दाखवी आम्हां ॥ध्रु०॥ राघवें सागरांत । पाषाण तारिले ॥ तैसे हे

तुकोयाचे । अभंग रक्षिले ॥ १ ॥ तुकितां तुळणेसी । ब्रम्ह तुकासी आलें । म्हणुनी रामेश्वरें । चरणी मस्तक ठेविलें ॥ २ ॥ आरती ॥

|| कर्पूरार्ती ||

कर्पूरगौरं करुणावतारं । संसार सारं भुजगेंद्रहारं । सदा वसन्तं हृदयारविंदं । भवं भवानी सहितं नमामी ॥ १ ॥ कर्पूरपुरेण मनोहरेण । सुवर्णपात्रे जलसंस्थितेन । प्रदीप्तभासासह संगतेन । निराजनं ते जगदीश कुर्वे ॥ २ ॥

|| प्रार्थना ||

घालीन लोटांगण वंदीन चरण । डोळ्यांनीं पाहिन रूप तुझें ॥ १ ॥ प्रेमें आलिंगीन आनंदें

पूजीन । भावें ओंवाळिन म्हणे नामा ॥ २ ॥
त्वमेव मातचपितात्वमेव । त्वमेव बंधुश्च-
सखात्वमेव ॥ त्वमेव विद्या द्रविणं त्वमेव । त्वमेव
सर्व मम देव देव ॥ कायेन वाचा मनसेंद्रि-
यैर्वा । बुद्ध्यात्मना प्रकृतिस्वभावात् ॥ करोमी
यद्यत्सकलं परस्मै । नारायणायेति समर्पयामी
॥४॥अच्युतं केशवं राम नारायणं।कृष्णदामोदरं
वासुदेवं हरि । श्रीधरं माधवं गोपिकावल्लभं ।
जानकी नायकं रामचंद्रं भजे ॥ ५ ॥

अच्युतं केशवं सत्यभामाधवं । माधवं श्रीधरं
राधिकाऽराधितं ॥ इंदिरामंदिरं चेतसा सुंदरं
देवकी नंदनं नंदजं संदधे ॥ ६ ॥ विष्णवे जिष्णवे
शंखिन चक्रिणे । रूक्मिणी रागिणे जानकी
जानये ॥ बल्लवी वल्लभा या चितायात्मने ।
कंसविध्वंसिने वंशिने ते ॥ ७ ॥ नमः

क्र. ९८०७

॥ मंत्रपुष्पांजलिः ॥

ॐ यज्ञेन यज्ञमयजंत देवास्तानि धर्माणि प्रथमान्यासन् । तेह नाकंमहि मनःसचंत यत्र पूर्वे साध्यःसंति देवाः ॥ ॐ राजाधिराजाय प्रसह्य साहिने नमो वयं वैश्रवणाय कुर्म हे समे कामान् कामकामाय मह्यं कामेश्वरो वैश्रवणो ददातु कुवेराय वैश्रवणाय महाराजायनमः ओं स्वति साम्राज्यं भौज्यं स्वाराज्यं वैराज्यं पारमेष्ठ्यं राज्यं महाराज्यमाधिपत्यमयं समंतपर्या ईस्यात सार्वभौमः सार्वायुष आंतादापरार्धात् पृथिव्यै समुद्रपर्यंताया एक राळिती तदप्येषः श्लोको-भिगीतो मरुतः परिवेष्टारो मरुत्तस्या वसन गृहे आविक्षितस्य कामप्रेर्विश्वेदेवाः सभासद इति ॥

समाप्त.

REFBK-0001807

REFBK-0001807